

LAISVE

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1979.

LAISVE

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVE—LIBERTY

Dukartsavainis

Dalyje Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų.

PRICE 10c

No. 47

★ ★ ★ ★ ★

Penkt., birželio (June) 17, 1966

Ozone Park, N. Y., 11417

★ ★ ★ ★ ★

METAI 55-iejai

KRISLAI

Galo vis dar nesimato
Didelis mojimas
Sviesos žiupsnelis
Baisus lėšų eikvojimas
O kada jie buvo palankūs?

— Rašo A. Bimba —

Amerikiečių jėgos Pietų Vietnamo didinamos ir didinamos. Vėl siunčiamas 18,000 vyrų kontingentas. Paskui seks kitas. Vienas buvęs generolas pasakė, kad "užtvėrimui" Pietų Vietnamo nuo šiaurės Vietnamo mums reikės pasiųsti dar pusę milijono vyrų!

Ir nuostoliai užmuštais ir sužeistais kas savaitę didėja. Jau daugiau amerikiečių žūsta frontuose, negu vietnamiečių. Šis karas pavirsta grynai amerikiečių karu.

Tokia situacija.

Sentimentas prieš karą auga. Tai jaučia ir prezidentas. Pačioje demokratų partijos vadovybėje gilėja pasidalijimas. Respublikonų eilės irgi ne vieningos. Pav., jeigu Michigano valstijos gubernatorius Romney šaukia bombarduoti šiaurės Vietnamo uostus ir miestus, tai senatorius Javits siūlo visokį bombų metymą sulaikyti ir grįžti prie žėnevos sutarties. Abudu respublikonai.

Kol opozicija nėra suvienyta, tol vyriausybei nėra reikalo su jos nuomone rimtai skaitytis. Su atsikrais zūrijimais jai neapsimoka skaitytis.

Viskas rodo, kad Amerikos komunistai mojos dideliems žygiams. Įvykusios distriktų ir valstijų konvencijos, apie kurias medžiagos randame anglų kalba "The Worker" laikraštyje, labai daug pasako apie didelį komunistų ūpo pakilimą. Pav., New Yorko valstijos konvencijoje, įvykusioje praėjusį savaitgalį, visi pranešimai kalbėjo apie šaunias darbo išplėtimui sąlygas. Ypač tingą vaidmenį vaidino jaunimas.

Birželio 22 d. atsidarys nacionalinis Komunistų partijos suvažiavimas, kuris tęsis keturias dienas. Apie suvažiavimą labai optimistiškai kalba partijos vadas Gus Hall. Suvažiavimas būsiąs didelis, skaitlingas.

Partija, matyt, stengsis įseiti į pilną viešumą su nauja, plačia programa.

Aną vakarą iš televizijos 11-tos stoties buvo duodama ypatingai įdomi programa apie Kiniją. Kalbėjo diskusavo "The Toronto Globe ir Mail" korespondentas Charles Taylor ir dr. Han Suyin. Kinijoje gimus, augus ir mokslą baigus, belgo tėvo ir kinietės motinos dukra, smarki moteriškė. Programos vedėjui Suskind jų Kinijai prielankios kalbos, matyt, nelabai patiko.

Taylor ir Suyin nesenai lankėsi Kinijoje. Pastaroji sakė Kinijoje turinti 300 giminių. Savo paties patyrimais ir jų nuomonėmis pasiremdama, ši protinga, aukštai išsilavinusi moteriškė padarė išvadą, kad Kinijoje vyksta labai dideli pakeitimai gerojo pusėn.

Tiek ji, tiek Taylor nurodinėjo, kad Amerikos vadai tikrai šneka apie susikalbėjimą su Kinija, bet nieko tikro, konkretaus toje srityje nedaro. Viską daro priešingai. Tą parodo Vietnamo karas, užgrobinimas Formozos, šimtai milijonų bazių aplink Kiniją.

Tik vienerių metų, kurie prasidės nuo liepos 1 d., erdvių užkariavimo programai mūsų Kongreso Senatas nubalsavo

Du svarbūs Aukščiausiojo Teismo padaryti nutarimai

Washingtonas. — Aukščiausiasis Teismas patvirtė, kad policijos išgauti iš nužiūrino ir suareštuoto žmogaus prisipažinimai negali būti teisme vartojami prieš kaltinamąjį, jeigu ji, policija, neįrodys, kad per apklausinimą kaltinamasis buvo joms pilnai supažindintas su jo teisėmis. Sulaikytam žmogui turi būti paaiškinta, kad jis turi pilniausią teisę neatsakyti į jokių klausimų, jeigu nenori atsakyti, kad jis turi pilną teisę turėti advokato patarimą, jeigu nori. Manoma, kad šis nuosprendis bus didelis smūgis policijos savivaliavimui.

Kitas nutarimas liečia New Yorko valstijos įstatymą, kuris suteikia teisę puertorikiečiams balsuoti. Užtenka, kad jie moka ra-

šyti ir skaityti ispaniškai, nors nemoka nei skaityti, nei rašyti angliškai. Teismas įstatymą užgyrė. Kiekvienas amerikietis yra pilnateisis amerikietis, jei jis yra pilietis. Nemokėjimas anglų kalbos jo teisių nesusiaurina.

Washingtonas. — Daugiau kaip 200 negrų ir baltųjų sekmadienį pikietavo Baltąjį Namą, protestuodami prieš šalies sostinėje viešpatuojančią rasinę diskriminaciją.

New Yorkas. — Net jau ir reakcinė Freedom House organizacija pataria vyriausybei pakeisti politiką link Kinijos. "Siūlo nebesipriešinti Kinijos priėmimui, "su tam tikromis sąlygomis", į Jungtines Tautas.

Senatoriaus J. Javits "planas"

Hempstead, L. I. — Birželio 12 d. čia kalbėdamas Hofstra universiteto studentams, senatorius Jacob Javits išdėstė savo "planą" baigimui Vietnamo karo. Jis sako, kad Jungtinės Valstijos turi pasiūlyti šiaurės Vietnamui, kad jos nebesius daugiau armijos į Pietų Vietnamą, jeigu š. Vietnamas pasižadės nebesiųsti paramos Pietų Vietnamo liaudies armijai.

Antras jo "plano" punktas, tai sušaukimas Ženevos konvencijos, kurioje dalyvautų visos tos šalys, kurios 1954 metais padarė sutartį dėl Vietnamo suvienijimo. Kodėl jis siūlo Ženevos konferenciją, o ne Jungtines Tautas? Ogi todėl, girdi,

paskirti penkis milijonus dolerių! Panašiai dideles lėšas skiria ir Tarybų Sąjungos vyriausybei.

Nieko negalima prieš tai sakyti. Juk tai mokslo, progreso reikalams.

Deja, tai baisus lėšų eikvojimas, nes pastangos duplikuojamos. Viena šalis išsėvė palydovą, už dienos kitos kita šalis leidžia tokį pat palydovą. O jeigu abidvi šalys susitartų ir bendrai darbuotųsi, kokia laimė būtų, kiek daug jėgų ir lėšų būtų sutaupyta! Visa pusė tų penkių milijonų dolerių galėtų eiti karui su skurdu. Iš tokių bendrų pastangų panašiai laimėtų ir Tarybų Sąjungos žmonės.

Kanados klerikaliniai "Tėviskės žiburiai" (birž. 9 d.) skundžiasi, kad "lenkų kunigai lietuviams nepalankūs." Švento tiesa. Visa katalikų bažnyčia visuomet buvo ir tebėra nepalanki lietuviams.

Bet dabar tas nesvarbu. Lietuvos likimo nebesprendžia nei kunigai, nei bažnyčia. Atrodo, kad vis mažiau ir mažiau balso beturi kunigai ir Lenkijos likimui spręsti.

Tarybų Lietuva gražiai, bičiuliškai sugyvena su socialistine Lenkija.

kad nei šiaurės Vietnamas, nei Kinija nepriklauso Jungtinėms Tautoms, tuo būdu tos šalys su jomis nesisikaitys, jokio jų tarpininkavimo nepriims.

Universitetas suteikė senatoriui garbės teisės daktaro laipsnį.

Respublikonų vadas už plėtimą Vietnamo karo

Washingtonas. — Michigano valstijos gubernatorių respublikonas George Romney sako, kad Vietnamo karas turi būti dar labiau išplėstas. Jis reikalauja, kad Amerikos lėktuvai tuojau pradėtų bombarduoti šiaurės Vietnamo miestus ir uostus, pradedant su Haiphongo uostu.

Tuo pačiu kartu Romney sakė, kad Jungtinės Valstijos neturėtų kištis į Vietnamo civilinį karą.

Kaip žinia, daugelis respublikonų jau dabar pradedą Romney piršti kandidatui prezidento vietai 1968 metų rinkimuose. Už jo kandidatūrą jau pasisakė N. Yorko valstijos gubernatorių Nelson Rockefeller.

SMERKIA DABARTINĘ DRAFTO SISTEMĄ

New Haven. — Yale universiteto prezidentas K. Brewster sako, kad dabartinė armijon ėmimo sistema yra neteisinga. Pagal ją turčių sūnūs, kurie turi iš ko lankyti universitetus, gali išvengti militarinės tarnybos. Taipgi gali išsisukti geriau pasiruošę gabesni studentai.

New Delhi. — Indiją užklupo baisūs karščiai. Nuo karščių jau mirė 300 žmonių.

Pietų Vietnamo vaikučių padėka ir atsisaukimas

Pietų Vietnamo Pionierių (vaikučių) organizacija išleido į pasaulio vaikus ir tėvus atsisaukimą. Atsisaukime, tarp kitko, sakoma:

Brangūs Draugai! Mūsų didžiosios šventės, Tarptautinės vaikų gynimo dienos proga siunčiame jums, viso pasaulio vaikai, karštus sveikinimus!

Nors mūsų tėvynėje karo ugnis, mes labai domimės, kaip jūs gyvenate ir ir ką veikiate.

Mes visa širdimi trokštame, kad visi žemės vaikai ramiai miegotų, būtų sotūs ir šiltai apsirengę, mokytųsi ir žaistų, kaip žaidžia vaikai socialistinėse valstybėse ir šalyse, iškovojusiose nepriklausomybę.

Amerikos agresoriai ir jų tarnai mūsų tėvynėje kiekvieną dieną daro milžiniškus nusikaltimus.

...Tai atsitiko 1965 metų kovo 15 dieną Mankuango (Kuangnamo provincija) pradinėje mokykloje. Mokytoja aiškino pamoką, mokiniai klausėsi. Staiga dangus sukaukė amerikiečių reaktiviniai lėktuvai. Apsukę ratą, ant vaikų jie numetė 60 bombų!

...1965 metų vasario 25 dieną prie Saigono miesto Doan-Tchi Diem mokyklos privadavo mašinos. Amerikiečių kareiviai ir medikų seserys įsiveržė į klases. Jie prievarta ėmė iš mokinų kraują! Dvidešimt vaikų neteko sąmonės.

Kiekvieną dieną amerikiečių kareiviai daro nusikaltimus, kiekvieną dieną

Visos krašto ligoninės turės prisitaikyti prie Medicare

Washingtonas. — Vyriausybė sako, kad su liepos 1 d., kai pradės veikti Medicare sistema, dideli pasikeitimai turės įvykti visose ligoninėse. Kai kuriose ligoninėse kainą pakils, o kai kuriose turės būti numušta. Aišku, kad ligoninių personalas irgi turės prisitaikyti prie naujų sąlygų. Iki šiol, kaip žinia, valdžia mažai tesikišdavo į ligoninių aptarnavimą mūsų ligoninėse. Nuo dabar bus reikalaujama, kad visur prižiūrėjimas ir aptarnavimas atitiktų valdžios išleistus patvarkymus.

Washingtonas. — Birželio 14 d. prezidentas Johnsonas buvo pasikvietęs pavaišinti Jungtinių Tautų delegacijų pirmininkus. Bet iš komunistinių kraštų tik tai viena Jugoslavija dalyvavo. Kitos komunistinės šalys boikotavo. Prezidentas tai skaito jo garbės įžaidimu.

nuo bombų sprogimų žūsta vaikai.

Mes, Vietnamo vaikai, kaip galėdami ir kuo galėdami padedame tėvams, broliams ir seserims kovoti už tėvynės išgelbėjimą. Mes stengiamės gerai mokytis ir dirbti. Padedame mūsų šeimoms, mūsų išsivadavimo armijos kariams, statome užtvartas, būname ryšio linijoms, mokome rašto valstiečius, platiname karo veiksmų apžvalgas, rengiame koncertus, renkame metalo laužą karinėms gamykloms, kur gaminami ginklai partizanams.

Vaikai su mamomis išbėgo (provincija) kartą pamatė keliu riedantį tankų dalinį. Vaikai su mamomis išbėgo ant kelio ir krito po tankais, užkirsdami kelią naujiems nusikaltimams.

Brangūs draugai!

Mes pilni ryžto drauge su savo tėvais, broliais ir seserimis nugalėti Amerikos agresorius ir išvaduoti mūsų tėvynę. Mes trokštame kurti naują džiaugsmingą gyvenimą, apie kurį taip svajojame!

Dėkojame jums ir jūsų tėvams už kaskart vis didesnę pagalbą mūsų kovoje.

Dar kartą didžiulės šventės — birželio 1-osios — proga perduodame jums, jūsų tėvams, mokytojams, pionierių vadovams karštus sveikinimus, nuosirdžius pagarbos ir meilės žodžius.

Spaudžiame jūsų rankas, glaudžiame jus prie krūtinės!

Pietų Vietnamo Pionieriai

Komunistų vado pareiškimas dėl sužeidimo J. Meredith

New Yorkas. — Amerikos Komunistų partijos vadas Gus Hall išleido aštrų pasmerkimą valdžiai dėl apšaudymo ir sužeidimo James Meredith Mississippi valstijoje. Jis, tarp kitko, sako, kad tas nieksas, kuris Meredithą pašovė, turėtų būti aštriausiai nubaustas už papildomą kriminalystę. Bet ne vien tik baltieji rasistai atsakingi už pralietą šio garbingo vyro kraują. Hall sako:

"Pakartotinai FBI agentai buvo toje vietoje, kurioje buvo užpulti ir pašauti negrai ir baltieji kovotojai už civilines teises. Iš to darosi išvada, kad tie agentai tarnauja tiems užpuoliams, o ne apsaugai jų aukų. FBI turi būti perorganizuotas, išmetant iš jo laukan rasistus ir ultradešinius elementus, kartu

pašalinant ir Edgar Hoover iš vadovybės."

Bet vyriausias kaltininkas, žinoma, yra federalinė vyriausybė ir Teisingumo departamentas, kad nevykdo civilinių teisių įstatymo pietinėse valstijose. Hall sako:

"Mes šaukiame visus geros valios amerikiečius reikalauti, kad prezidentas Johnsonas ir Kongreso nariai tuojau imtųsi dramatiškų ir griežtų priemonių kovai su skurdu, kad tuojau paskirtų bilijonus dolerių pravedimui tikros lygybės programos.

Mūsų tautos sąžinė reikalauja, kad prezidentas Johnsonas sumobilizuotų visas jėgas ir lėšas, kurios naudojamos neteisingam Vietnamo karui, kovai su skurdu ir už civilines teises Mississippi valstijoje."

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Washingtonas. — 1955 metais buvo pradėta terorizuoti kovinga Mine, Mill and Smelter Workers unija, paskelbiant ja subversyvia. Jos vadai buvo suareštuoti ir teisiami. Per vienuolika metų buvo įtasomi po teismus. Apsigynimui išleista šimtai tūkstančių dolerių.

Bet štai dabar Justicijos Departamentas prisipažino, kad ta unija buvo per vienuolika metų terorizuojama nepagrįstai ir kad visi kaltinimai prieš ją yra atšaukami! Tai didelis laimėjimas prieš reakciją.

Wavre, Belgija. — I ši nedidelį kaimelį bus atkraustytas NATO militarinis štabas. Naujoje vietoje įsitaisymas atsisie daugiau kaip \$38,000,000, kurie žinoma, turės pareiti iš Amerikos takso mokėtojų kišenų. Iki šiol NATO militarinis štabas buveinę turėjo Prancūzijoje.

Vilnius. — Birželio 10 d. i Tarybų Lietuvos sostinę Vilnių atvyko Jungtinių Amerikos Valstijų jaunimo delegacija. Jaunuoliai Lietuvoje praleido keturias dienas, aplankė Druskininkus, Pirčiupį, Trakus ir apžiūrėjo Vilniaus idomybes. Paskui išvyko į Leningradą.

Paryžius. — NATO valstybių atstovai nutarė likviduoti NATO Militarinę Tarybą, kurios buveinė buvo Washingtono ir kurią sudarė Jungtinės Valstijos, Britanija ir Prancūzija.

Sverdlovskas. — Genady Agapov suplikė visus ėjimo rekordus. Per dvi valandas, 12 minučių ir 56.4 sekundės jis nuėjo 18.6 mylios.

New Delhi. — Indijos premjerė Indira Gandhi sako, kad Indijos ekonominė padėtis yra labai sunki, tiesiog pavojinga. Pavojus pareina iš to, kad Indijoje viešpatuoja baisus liaudies skurdas.

Albany, N. Y. — Po dviejų dienų nepertraukiamo tarimosi gubernatorių Rockefelleris, New Yorko miesto majoras Lindsay ir miesto tarybos pirmininkas O'Connor susitarė dėl miesto biudžeto. Takai bus padidinti visiems. Tas duos beveik tris šimtus milijonų dolerių pridedamų pajamų. O fėro kėlimas paliktas atėjiai.

Washingtonas. — McNamara paskelbė, kad Ameriką ištrauks iš Prancūzijos beveik visas militarines įrenginius. Pirmiausia ištrauks karo jėgas. To pareikalavo Prancūzijos valdžia.

Hue, Pietų Vietnamas. — Saigono valdžia prisiuntė penkis šimtus ištikimų kareivių numalšinti budistų priešinimąsi. Laukiama didelio kraujo praliejimo.

Sveciai Lietuvoje

Vilnius. — Lietuvoje viešėjo profesinių sąjungų atstovai iš Austrijos, Kinijos, Olandijos, abiejų Vokietijos valstybių.

Jie buvo priimti Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos prezidiume, susipažino su Vilniumi, Trakais.

Lietuvos viešnios buvo Jugoslavijos moterų delegacija, kuri lankėsi Vilniuje, Kaune, Anykščiuose, susipažino su kaimo moterų gyvenimu.

LAISVĖ

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVĖ, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months \$5.00		Canada, Lat. Amer., 6 months, \$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per six months \$5.50		Foreign countries, 6 months, \$6.50

Tebešvaisto žmonių pinigų

DIENRAŠTIS "WALL STREET JOURNAL" primate, kad šiuo metu biznio ir pramonės vadovai ir vėl pradėję švaistyti vadovaujamų įstaigų pinigų visokiems baliams ir parazitiniams uliavojimams. Per kurį laiką, primena laikraštis, valdžia per Internal Revenue Service įstaigą drausdavo vadovams per daug švaistyti pinigų, ne jiems priklausantiems. Bet vėliau su laiku toji "drausmė" pamiršta. Kadaise buvo reikalaujama, kad kiekvienas doleris, išleistas baliams, būtų įrašytas ir smulkiai būtų nurodyta, kam ir už ką tas doleris buvo praleistas.

Kaip žinia, biznio ir visokių pramonės įstaigų vedėjai, prezidentai, viceprezidentai, manadžeriai ir kitokie pareigūnai gauna didžiules algas, bet jiems tik to neužtenka. Jie, sakysime, eidami pietų bei vakarienių valgyti, pasiima dar kitus bičiulius ir net savo šeimos narius, ir už juos užmoka ne sava, gautais iš algų, pinigais, o paimtais iš tų įstaigų, kurias atstovauja. Ir jie į knygas įrašo, būk tas išlaidas padarę ryšium su "biznio plėtojimo reikalais."

Aišku, per nelyg didelis kompanijų pinigų eikvojimas yra netiesioginis ir valdžios apvogimas, nes už šitaip praėjusius ir pralaktus pinigų valdžiai mokesčių jie nemoka.

Rašydamas apie tai, geležinkelinių brolių laikraštis "Labor" primena, jog už visa tai, ką prastvilpia visokie neatsakingi aukštieji kompanijų pareigūnai, turi sumokėti darbo žmonės valdžiai — taksais.

Jėga, o ne sąjunga

LOTYŲ AMERIKOS reikalų žinovas, žurnalistas Herbert L. Matthews, rašo apie Braziliją ("N.Y. Times" š. m. birž. 12 d. laidoje). Primena jie, kad tos šalies militarinė valdžia su diktatoriumi Humberto Castelo Branco priešakyje, tik neseniai atstatė iš tarnybos Sao Paulo valstijos gubernatorių Adhemarą de Barros. Jo vieton paskyrė tūlą Laudo Natelij. Adhemaro de Barros prieš dvejus metus, kai militaristai generolai grobė šalies valdžią, jiems padėjo. Dabar jis negeistas militaristams elementas. Ir ne tik gubernatorių pavarė iš vietos, o ir pareiškė, kad per bėgamuosius dešimt metų jis bus "nupiliatintas", neturės teisės balsuoti, neturės teisės kandidatuoti jokiai valdinei vietai.

Panašiai buvo "nupiliatinta" labai daug Brazilijos veikėjų—visuomenininkų, mokslininkų, švietėjų. Net ir buvę šalies prezidentai—Goulartas (kuris prieš dvejus metus buvo nuverstas ir pabėgo bene į Urugvajų) ir Kubitschekas, šiuo metu, gyvenęs, rodosi, Portugalijoje, taip pat yra "nupiliatinti". Kas tik pasako žodį prieš militaristų valdžią, tą jis "nupiliatina", įkalina arba nukankina.

Brazilijos Komunistų partija prieš dvejus metus buvo didelė—ji šiandien pavaryta pogrindin. Kai kurie jos vadovai pasitraukė į užsienį, o kai kurie veikia palėpėje, nes jie, iš tikrųjų, jau įpratę veikti nelegaliomis sąlygomis.

Aiškus dalykas, Mr Matthews savo straipsnyje neduoda pilno dabartinės padėties Brazilijoje paveikslą. Mr Matthews tik tiek pasako, kad diktatorius - prezidentas Humberto Castelo Branco ruošiasi valdyti Braziliją per metų eilę, ir todėl jis dabar mėtė iš vietų kiekvieną valdininką, kurį kiek nors kur nors "nužiūri" ir jaučia sau neištikimui.

Pirmesniosios Brazilijos valdžios, rašo žurnalistas Matthews, dėjo visas pastangas atsiremti tuo ar kitu žmonių sluoksniu bei klase, gi dabartinė militaristų valdžia valdo jėga, o ne kaž kokia su tuo ar kitu žmonių sluoksniu sąjunga.

- 0 -

MILITARISTŲ KLIKA, beje, sakosi esanti demokratiška ir nuo demokratijos ji neatsisako. Net ir dabar, štai: Branco paskelbė, kad spalio 3 d. duosiąs žmonėms teisę pabalsuoti.

Kasgi, iš tikrųjų, turės teisę balsuoti? Valdžia skelbia: bus "visuotini balsavimai". Visuotini? Tikrumoje galėsią balsuoti tik asmenys, sulaukę 18-kos metų amžiaus ir moka skaityti ir rašyti. O Brazilijoje šiuo metu visišku beraščiu skaičius daug didesnis negu mokančiųjų skaityti ir rašyti! Valstiečiai, miestų biednuomenė skęsta skurde; ji tamsi; ji neturi jokių teisių!

Ir tie rinkimai būsią netiesioginiai. Šalies prezidentą rinksiąs federalinis kongresas, o 11-kos valstijų gubernatorių — tų valstijų seimeliai. Politinės partijos uždarytos, panaikintos. Tebeveikia tik Tautos atnaujinimo sąjunga — fašistų padaras.

Šalyje darbo žmonių gyvenimas vis sunkėja.

Ką visa tai rodo?

Tai rodo, kad Brazilija laukia savo Kastro, ir kad jis atsiras, ir kad toji didelė, graži šalis susilauks naujo gyvenimo ir pasaulio pagarbos.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

LIETUVOJE MIRĖ ĮZYMI
KOVOTOJA UŽ
LIAUDIES REIKALUS

Vilniaus "Tiesoje" skaitome tokį nekrologą:

Šių metų birželio 6 d. Vilniuje mirė revoliucinio judėjimo dalyvė, personalinė pensininkė R. Šmuklerytė

Raisa Šmuklerytė gimė 1906 m. gruodžio 13 d. Vilniuje, darbininkų šeimoje. Sulaukusi 14 metų, ji pradėjo dirbti tabako fabrike (dabartinis Vilniaus F. Dzeržinskio vardo fabrikas). Čia ji 1922 m. buvo priimta į tabako pramonės darbininkų profsąjungą. 1923 m. — į Vakarų Baltarusijos komjaunimą. 1925-1938 m. ji buvo Vakarų Baltarusijos Komunistų partijos narė.

Už revoliucinę veiklą R. Šmuklerytė 1925 m. buvo suimta. Kai 1926 m. ją iš kalėjimo paleido, fabriko administracija atsisakė grąžinti ją į darbą.

1928 m. pradžioje buvo suminti Lenkijos seimo deputatai — komunistai. Visoje šalyje pakilo protestų banga. Vilniaus komunistai organizavo prie Stefano kalėjimo protesto demonstraciją, kurios aktyvi dalyvė R. Šmuklerytė policijos buvo žiauriai sumušta, įkalinta ir nuteista 3 metus kalėti.

Išėjusi po amnestijos į laisvę, R. Šmuklerytė suorganizavo chemijos pramonės darbininkų profsąjungoje nelegalią komunistinę kuopelę. Kai "Fortunos" ir "Baltikos" fabrikų darbininkai sustreikavo, R. Šmuklerytė buvo išrinkta į streiko komitetą.

1931 m. R. Šmuklerytė vėl suimama, tardymo metu musama. Protestuodama prieš žiaurų režimą, ji kartu su kitais Lukiškių kalėjimo politiniais kalnais dalyvavo 10 dienų užtruksiamame bado streike.

1932 metais paleista į laisvę, R. Šmuklerytė buvo policijos priežiūroje. Nenuilstamą kovotoją policija išstėmė į Lenkijos gilumą.

Partijos leidimu R. Šmuklerytė 1934 m. išvyko į Tarybų Sąjungą. Ji mokėsi Vakarų tautinių mažumų komunistiniame universitete Maskvoje.

1936 m. R. Šmuklerytė nelegaliai grįžo į Lenkiją, dirbo pagrindinį partinį darbą Bialystoke, Varšuvoje.

Kai 1939 m. Raudonoji Armija išvadavo Vilnių, R. Šmuklerytė aktyviai padėjo tarybiniam organams stiprinti revoliucinę tvarką.

Didžiojo Tėvynės karo pradžioje R. Šmuklerytė evakavosi į šalies gilumą, o 1945 metais grįžusi į Vilnių dirbo F. Dzeržinskio vardo fabrike. 1956 metais ji išėjo į užtarnautą poilsį.

Kovotojos už darbo žmonių reikalus, nuoširdžios draugės atminimas visada liks gyvas jį pažinojusių širdyse.

KVEBEKE
PASIKEITIMAI

Kanadiškas "Liaudies Balsas" pranešė, kad Kvebeko (QUEBEC) provincija ir vėl atiteko nacionalistams. Laikraštis rašo:

Kvebeko provincijos seimelio rinkimuose įvyko netikėtas dalykas: Union Nationale su Danielium Johnsonu priešakyje sugrįžo į valdžią. Ji išrinko 55 atstovus, o liberalai su Jean Lesage priešakyje tikėtai 51. Du nepriklausą nei vienai, nei kitai partijai.

Liberalai valdė provinciją nuo 1960 metų. Išrodė, kad jie lengvai laimės ir dabar. Bet išėjo priešingai. Tiesa, jie gavo 47 procentus balsų, bet Union Nationale išrinko 55 atstovus, su mažiau balsų.

Separatistai neišrinko nei vieno atstovo. Bet viena iš dviejų separatistų partijų, Rassemblement Pour L'Indépendance Nationale, giriasi, kad

užsitikrino poziciją, gaudama 10 procentų balsų.

Išrodo, kad liberalai daugiausia pasitikėjimo neteko tarp valstiečių.

Dabar, kaip pareiškė Union Nationale lyderis Johnsonas, santykiai tarp Ottawos ir Kvebeko bus kitoki. Kvebekas nebesikreips į Ottawą, kad pavelytų tą ar kitą. Jis veiksias daug nepriuglumingiau, negu prie liberalų, pagal konstituciją.

TEGU FAKTAI KALBA

Rinkimų į Tarybų Sąjungos parlamentą (Aukščiausiąją Tarybą) išvakarėse Vilniaus "Tiesa" (š. m. birželio 10 d. laidoje) parašė įdomų vedamąjį, iš kurio mes paimsime kai kurias svarbesnes ištraukas, kad JAV lietuviai matytų, kokiais sparčiais žingsniais mūsų tėvų šalis žengia pirmyn į priekį. Laikraštis rašo:

Didžioji Tarybų šalis milžino žingsniais eina į priekį. Siemiet įvykęs TSKP XXIII suvažiavimas suvedė septynmecio rezultatus, patvirtino Direktyvas šalies liaudies ūkiui vystyti naujajame penkmetyje. Partijos patvirtinti planai alsuoja leninine nacionaline politika. Nužymėdami visos socialistinės valstybės vystymosi perspektyvas, kartu jie išreiškia kiekvienos broliškos tarybinės respublikos nacionalinius interesus, užtikrina partų pramonės žemės ūkio, kultūros suklestėjimą, gyventojų gerovės augimą. Lietuvių tauta tuo įsitikino iš savo praktikos.

Tarybinės santvarkos metais Lietuvoje sparčiais tempais vystėsi tokios tradicinės liaudies ūkio šakos, respublika žengė industrializavimo keliu. Išaugo mašinų statybos ir metalo apdirbimo pramonė. Šioje pramonės šakoje 1939 metais dirbo tik 3,7 tūkstančio žmonių, o 1964 metais — jau 83,6 tūkstančio darbininkų, inžinierių, technikų. Pagal statybos apimtį Lietuva dabar užima ketvirtą vietą Tarybų Sąjungoje. Metalų apdirbimo staklės su Tarybų Lietuvos gamyklų marke eksportuojamos į 40 pasaulio šalių, o aplamai Lietuvos gaminiai eina į 70 užsienio valstybių.

Gimė ir sparčiai vystosi chemijos, laivų statybos pramonė. Respublikoje sukurta tvirta energetikos bazė, įgalinanti sėkmingai vystyti ne tik pramonę, bet ir žemės ūkį.

Dabar Tarybų Lietuvos pramonėje dirba 282,6 tūkstančio žmonių, palyginti su 39,3 tūkstančio, dirbusių 1939 m.

Didelis žingsnis, industrializuojant Tarybų Lietuvą, žengtas per septynmetį. Į respublikos pramonę įdėta apie milijardą rublių. Jos vystymosi tempai buvo spartesni, negu visoje šalyje.

Naujajame penkmetyje

Naujajame penkmetyje numatyta respublikos pramonės apimtį padidinti 1,7 karto. Alytuje ir Jurbarko, Kretingoje ir Kapsuko, Panevėžyje ir Plungėje — visoje Tarybų Lietuvoje iškils naujų gamyklų korpusai.

Besikeičiantį Tarybų Lietuvos veidą mato kiekvienas žmogus. Ir tie pasiekimai vykdomi darbo žmonių rankomis, sumaniai panaudojant galimybes, kurias atveria socializmas, planingas Tarybų šalies ūkio tvarkymas.

Užsienio reakcingoji propaganda ir jos talkininkai — buržuaziniai nacionalistai šiandien jau negėgali atvirai neigti Lietuvos darbo žmonių pasiekimų. Per daug akivaizdūs faktai kalba ne jų naudai. Tad jie mėgina persėsti ant kito arkliuko ir kelia klausimą: kokia nauda Lietuvos darbo žmonėms iš to, kad jie gamina stakles, stato laivus ir pan.! Kalbėdami apie tai, imperialistinės propaganda dos liokajai iškraipo faktus, mėgina šmeižti Tarybų šalį, sėti nepasitikėjimą tarybinių tautų tarpe.

Į jų propagandos keliamus klausimus šiandien nesunkiai atsakytų kiekvienas Lietuvos gyventojas, nes jis savo asmeninėje praktikoje patyrė, ką duoda darbo žmogui respublikos industrializavimas.

Pirmiausia, jis duoda tai, ko darbo žmonėms negalėjo duoti buržuazinė santvarka, nepajėgusi užtikrinti spartaus liaudies ūkio vystymosi. Industrializavimas duoda žmogui darbą, auga nacionalinės pajamos, kyla gerovė, vystosi kultūra, mokslas, švietimas. Buržuazinė santvarka, kapitalistinės gamybos būdas pagimdė nedarbą, skurdą. Dėl to iki 1933 metų iš Lietuvos emigravo 80 tūkstančių žmonių. 30 tūkstančių žemės ūkio darbininkų vyko sezoniniams darbams į Rytų Prūsiją bei Latviją. Paskutiniai buržuazijos valdymo metais buvo 70 tūkstančių bedarbių mieste ir 200 tūkstančių kaime.

Ar tokiais sąlygomis galima buvo galvoti bent apie minimalias žmogaus gyvenimo sąlygas, apie mokslą, knygą, medicininį aptarnavimą?

Socializmas panaikino Lietuvoje kapitalistinio gyvenimo piktžaidzes, pakėlė žmones naujam gyvenimui.

Pasirinkusi socialistinį kelią, Lietuvos liaudis, Komunistų partijos vadovaujama, sprendė ir kitą labai svarbų klausimą — kaip statyti socializmą. Darbo žmones traukė didžiojo socialistinės kaimynės — Tarybų Sąjungos pavyzdys. Ir jie priėjo išvadą, jog socializmas statyba duos didžiausią efektą, kuriant ji broliškoje Tarybų Sąjungos tautų sudėtyje, glaudžiai bendradarbiaujant su visomis tarybinėmis tautomis, įsisavinant jų patyrimą, jaučiant tvirtą brolišką pagalbą ranka. Prabėgę dešimtmečiai patvirtina, koks teisingas buvo šis žingsnis.

NAUJI RASTAI

Literatūros ir Meno metraštis

Grozinės literatūros leidykla "Vaga" Vilniuje išleido 1966 metams **Literatūros ir meno metraštį** arba **kalendarį**, kurį paruošė St. Budrys, P. Čebelinė ir A. Kalinauskas, o redakcinėje komisijoje buvo K. Ambrazas, Alf. Bieliauskas (ats. red.), St. Budrys ir P. Tamuliūnas.

Tai jau nebe pirmas toks Metraštis Tarybų Lietuvoje, bet šių metų Metraštis labai įdomus tuo, kad jis turėjo specialią paskirtį: atžymėti visa tai, kas Lietuvoje didesniu vyko jubiliejinėmis dienomis, minint si dabartinę tarybinio gyvenimo suklyktį.

O atžymėti buvo kas. Metraščio sudarytojai pradėjo su pačiomis didžiausiomis jubiliejinėmis iškilmėmis: (1) Mitingas brolių kapuose, (2) Posėdis, skirtas Lietuvos TSR 25-osioms metinėms, (3) Mitingas Vingio parke, (4) Jubiliejinė dainų šventė ir t. t.

Ns.

Lietuvos žemės gelmės

Į Raseinių rajoną neseniai atvažiavo didelis autobusas su specialia aparatu. Paskui jį — ištisa virtinė kitokių automašinų. Netrukus čia sužūrė gręžimo agregatas. Jis pragrėžė žemėje kelių dešimčių metrų gilumo gręžinį, toliau — dar keletą. Kitą dieną nudriokė šio sprogimai.

Skaitytojas, tikriausiai, jau suprato, kad kalbama apie mūsų respublikoje pradėtus naftos ieškojimo darbus: seisminės stotys su savo sudėtinga aparatu išsprogimo bangos atspindžio nustato, kokios uolienos yra toje ar kitoje vietoje, ar apsimoka čia atlikti gilaus gręžimo darbus, ieškant naftos. O seismininkų išžvalgytose vietose dieną ir naktį ūžia gilaus gręžimo agregatai. sugebantys prasiskverbti į žemės gelmes 2—3 kilometrus.

Planinga naftos žvalgyba Lietuvoje buvo pradėta dar 1959 ametais. Po trejų metų ties Virbalio buvo apitkta pirmoji lietuviška nafta. Neseniai Vilniuje įvykusiame geologų seminare naftos ir dujų žvalgybos klausimu mokslininkai priėjo vienos nuomonės, kad Baltijos žemumoje, apimančioje Lietuvą, Latviją ir Kaliningrado sritį, yra šimtai milijonų tonų naftos atsargų. Šį penkmetį mūsų

Jubiliejinėmis dienomis vyko daug visokių parodų, ekspozicijų, festivalių, ir čia visa tai gražiai nušvies-ta.

Skyriuje "Žmonės ir datos" atžymėti asmenys, kurie praėjusiais metais šventė savo amžiaus jubiliejus, kurie buvo kaip nors apdovanoti, bei kurie tais metais išsiskyrė iš gyvųjų tarpo.

Telpa eilė puikių straipsnių apie pasiekimus literatūroje, dailėje, mene, o pasiekimai, kiekvienas sutiks, buvo dideli, džiuginą kiekvieną lietuvių tautos patriotą. Išspausdinti būdingesni dailininkų kūriniai. Gausu fotonuotraukų.

Metraštis turi 256 puslapius. Kaina 1 rub.

Kaip būtų miela, jei šio Metraščio nors šimtas kitas egz. pasiektų Amerikos lietuvių.

Vaizdas Vilniuje

Taškentas. — Šis tarybinis miestas gyvena sunkias dienas. Keturi žemės drebėjimai pridarė baisiai daug žalos. O štai birželio 12 d. karštis pasiekė 104 laipsnius. Taškento istorija dar nebuvo mačiusi tokių karščių.

Nepavykus prezidento Sukarno šalininkams 1965 m. rugsėjo mėn. 30 d. išgelbėti prezidentą, generolai perėmė savo žinion radiją ir spaudą ir paskelbė visuomenei, kad komunistai vieni buvo sudarę sąmokslą prieš prezidentą ir kad kariškiai jį išgelbėjo. Po to buvo paskubėta išvalyti armijos eiles nuo politinių priešių. Pasiūpinimas tam buvo labai nežymus, net ir iš tų Sukarno draugų pusės, kurie žinojo teisybę, būtent, kad patys generolai ketino nuverst Sukarno!

1965 m. spalio 14 d. generolas Suharto buvo paskirtas armijos vadu ir visame krašte paskelbtas karo statusas. Kariškiai perėmė civilines funkcijas ir pradėjo "prižiūrėti" spaudą ir radiją. Dešiniųjų gaujos buvo skatinamos keršyti komunistams ir kairiesiems. Jie sudegino KPI būstinę Džakartoje ir sugriovė komunistų Jaunimo sąją. Komunistai ir kairieji buvo šimtais areštuojami, daugelis jų buvo kariškių nužudyti per "bandymus pabėgti." Lapkričio 5 d. Konsultatyvinė Asamblėja, Indonezijos vyriausias įstatymdavystės organas, atleido visus savo narius komunistus. Kariuomenė pradėjo raudonųjų persekiojimo kampaniją. Indonezijos spaudos asociacijoje buvo areštuota 118 žurnalistų.

Sukarno priešinosi

Sukarno priešinosi armijos reikalavimam Komunistų Partijos (KPI) uždarymui, bet kariškiai paskelbė visoje šalyje Komunistų Partiją už įstatymo ribų ir pradėjo persekioti jos narius. Lapkričio 13 d. karo ministras Abdul Haris pareikalavo sunaikinti 3 milijonus Indonezijos komunistų.

JAV buvo patenkintos taip klostantis Indonezijos reikalams. Spalio 10 d. Max Frankel iš Vašingtono pranešė New York Times'ui:

"JAV pritaria įvykiams Indonezijoje. Džonsono vyriausybė tikisi, kad susidarys naujos palankios sąlygos Indonezijos anti-komunistams ir JAV politikai... Yra vilties, kad Indonezijos glaudūs santykiai su komunistine Kinija galės dabar nutrūkti... kad Džakartoje bus priimta Vakarų finansinė parama..." (Balandžio 18 d. JAV buvo pranešusios, kad suteiks Indonezijai 8½ milijonų dolerių kredita penkeriems metams užpirkimui 50,000 tonų ryžių. — Red.)

Visame krašte armija vykdė komunistų, kairiųjų ir jų šeimų skerdynes, dalyvaujant fanatiškoms musulmonų gaujoms, kurių religiniai vadai paskelbė "jihad" — šventąjį karą prieš komunizmą. PKI generalinis sekretorius D. N. Aidit tapo jų puolimo objektu. Gruodžio 12 d. New York Times pranešė, kad "Aidit buvo suimtas Surakartoje. Centrinėje Javoje, lapkričio 22 d. tardomas ir po to nužudytas."

Masiškos žudynės

Skerdynės greit įgavo masiškus mastabus. Time Magazine gruodžio 17 d. pranešė:

"Komunistai ir jų šalininkai bei šeimos žudomi masiškai. Krašto užkampuose armijos daliniai išžudė tūkstančius komunis-

Eric Norden

Apie baisias komunistų skerdynes Indonezijoje

ty, prieš tai juos ištardę tolimuose provincijos kalėjimuose... Apginkluotos plačiais peiliais — parangais — musulmonų gaujos naktimis įslenka į komunistų namus, išžudo ištisas šeimas ir užkasa kūnus negiliose kapuose.

Centrinėje Javoje armijos net apmoko jaunuosius musulmonus, kaip reikia žudyti. Skerdynės kai kur yra tokios žiaurios, kad musulmonai, įsmeigę užmuštųjų galvas ant pagalių, vaikščioja su jais per miestus. Kūnų laidojimas sudarė sanitarinę problemą Rytinėje Javoje ir Šiaurinėje Sumatroje, kur drėgnas oras pagreitina puvimą. Keliautojai, grįžę iš tų vietų, pasakoja apie upelius, užtvindytus lavonais. Transportas upėmis kai kur buvo sutrukdytas.

Prašė nežudyti

Sukarno pasibaisėjo pogromu ir prašė kariškių sustabdyti skerdynes. Sausio 18 d. New York Times rašė: "Prezidentas Sukarno šią dieną, kad nužudytų 87,000 žmonių po spalio 1 d. bandyto perversmo... kad aukų skaičius nustatytas komisijos, kuri stebėjo komunistų skerdynių scenas Rytinėje ir Centrinėje Javoje, Bali ir Šiaurinėje Sumatroje, buvo didesnis, negu aukos dabartiname Vietname kare." Kreipdamasis į kariuomenės vadus, suruošusius tas skerdynes, jis paklausė: "Ar šiešių generolų mirtis turi būti atlyginama tokia kaina?"

Sukarno apskaičiavimas buvo per kuklus. Pagal Anthony Lewis (New York Times sausio 13), "daugiau negu 100,000 komunistų ir jų šalininkų buvo užmušta. Britų ekspertai sako, kad pilnas užmuštųjų skaičius galės siekti 150,000 žmonių. Stanley Karnow, keliavęs dvi savaites po Javą ir Bali, pranešė Vašingtonui (Washington Post, balandžio 17), kad buvo nužudyta 500,000 žmonių."

JAV spaudoje šios skerdynės buvo nutilętos ir nebuvo girdėti protesto šūkių iš tų, kurie prieš penkerius metus puolė Castro už tai, kad jis nuteisė mirti keletą šimtų Batistos budelių, ir kurie neseniai pasmerkė NLF už nužudymą "valstiečių vadų" Vietname. Salduš Vašingtono-Indonezijos santykių kvapas nebuvo sugadintas šimtų tūkstančių pūvančių lavonų dvokimu.

Bandė sugrįžti

Kai kaimuose vyko mirties šokis, Sukarno tiesiai kelią atgal į valdžią. Armija turėjo pilną galia, bet Sukarno vis dar laikė keleto kozyrių. Generolų pozicijos stiprumas (jie pretendavo, kad gynė Sukarno ir veikė jo įsakymu), buvo jų potencialus silpnumas. Sukarno stengėsi politiškai laimėti, švelniai kritikuodamas armiją ir jos JAV mentorius ir savo viešuose išstojimuose prašė sustabdyti komunistų skerdynes. Spalio 17 d., dvi savaites po perversmo, jis įtraukė į krizę CIA: "mes stovime prieš perversmą ir imperialistų, pvz., Amerikos CIA, intervenciją..." Lapkričio 6 d. jis pranešė per radiją, kad

JAV pasiūlė jam kyši 150 milijonų rupijų, kad jis sustabdytų su Vašingtonu, ir kai jis atsisakė, pasamdė žudiką indoneziečių vardu Suwiro, kuris turėjo jį nužudyti. Lapkričio 8 d. jis perspėjo, kad armija ir jos šalininkai musulmonai stengiasi panaikinti Indonezijoje komunizmą. "Mes turime susivienyti," pasakė jis lapkričio 21, "nes jeigu mes to nepadarysime... mes patys save pražudysime."

Kariškiai nekreipė dėmesio į Sukarno pareiškimus. Bet laikui bėgant, generolai pradėjo netekti savo vienybės. Armijoje augo įtampas, kai atskiros frakcijos pradėjo siekti valdžios, ir Sukarno pamatė, kad galės panaudoti generolus vieną prieš kitą. Jis sustiprino savo pozicijas ir pasiruošė atgauti valdžią.

Visai manevaravo

Pirmasis Sukarno veiksmas buvo sausio 13 d., kai jis išvyko iš krašto visus JAV korespondentus, pareikšdamas, kad jų pavaizdavimas Indonezijos reikalu buvęs "priešiško pobūdžio." Iš pro-amerikinių generolų pusės nebuvo pareikšta jokio protesto. Po to jis pasakė kalbą, pareikšdamas, jog jis galės įrodyti, "kad prieš jį buvo suruoštas sąmokslas, vadovaujamas imperializmo liokaių," ir ragino liaudį budėti.

Kai kurie karininkai, nepatenkinti generolų Nasution ir Suharto įsigalėjimu, privačiai užtikrino prezidentui savo paramą. Nasution buvo įmiršęs dėl Sukarno veiksmu, bet pats bijojo priešintis. Sausio 21 d. New York Times pranešė, kad Nasution ir jo klika tiksliai "laukia progos pasiminti valdžią, tačiau kai kurie faktoriai sulaiko juos nuo valdžios užgrobimo... Jie nėra tikri, kokia armijos dalis palaikys gen. Nasution jo susirėmimą su prezidentu."

Vasario 21 d. Sukarno atleido Nasution iš karo ministro posto ir pakeitė jį gen. majoru Haji Sarbini, anti-komunistu, bet oportunistu, kuris neseniai atsisakė nuo Nasution ir Suharto. Šis veiksmas sujaukė dešiniojo sparno generolus.

A T Ė J A U...

Liepa. Dobilų lauke lyg neregimos dūzgia kamanės.
Griaustiniais nužertos dienos dvelkia aguonų aistra.
Aš kadais atėjau liepoj į šitą žemę —
Kas vakar netekti saulės ir kas ryt susitikti su aušra.

Aš atėjau aiškiaregės akim aprėpti pasaulį
Ir slinkt pagraibom kaip akiai, atsidaužiant į akmenio sienas,
Kad pagirdytų ledu ir ugnim neišsenkantis miško šaltinis
Kad pagirdytų iš molio ašotio tėviškės pienas.

Atėjau ieškot ir ilgėtis. Ieškot ir ilgėtis.
Šimtą kartų paklysti ir vėl atrasti save.
Ir įbrukti į saują kažkam nejuočiom šilumos kamselį kaip duoną.
Ir uždust kažkieno dovanotu džiaugsmu kaip vėjo srove.

Atėjau kaip vidurvasario medis
Su žaibo išdegintu kryžium kaktoj nukristi ant žolės,
Ir dvelkiant aguonų aistrai, ir su aušra susitikus, žemę palieš.

Liepa. Dobilų lauke lyg neregimos dūzgia kamanės.

J. Degutytis

rolus. Vašingtonas, kur buvo skaitoma, kad žaidimas laimėtas, suerimavo. New York Times vasario 24 d. rašė, kad "paskutiniųjų dienų įvykiai buvo smūgis JAV."

Apie komunistus

Sukarno jautėsi turįs pilną valdžią. Vasario 27 d. New York Times rašė: "Prezidentas Sukarno kalbėjo mitinge, kad komunistai daugiau prisidėjo prie Indonezijos nepriklausomybės atgavimo, negu bet kuri kita grupė, ir kad jis svajoja grąžinti juos į vyriausybę..." Vasario 28 d. jis pažadėjo: "Mūsų revoliucija greit pasuks į savo kairiuosius bėgius. Neseniai vykęs bandymas pakreipti mūsų revoliuciją į dešinę neturės pasisekimo." Sukarno vėl sėdėjo savo balne.

Generolai vis dar bijojo atvirai pasipriešinti, bet jiems atsirado pagalbininkas, kurio prezidentas nematė. Dešiniojo sparno studentų grupės Džakartoje, kurioms vadovavo armijos karininkų sūnūs ir dukterys, anksčiau nevaizdavo svarbesnės politinės rolės, varė gatvės agitaciją prieš Sukarno kabineto kairiuosius narius. Dabar Nasution ir Suharto nutarė panaudoti šias grupes sukilimui. Prasidėjo gausios demonstracijos prieš Sukarno ir Užsienio Reikalų ministrą Subandrio. Ministerijos ir ministrų namai buvo užpuodinėjami ir daužomi. Sukarno rūmai Merdeka karo studentų apgulti, ir už viso to stovėjo kariuomenė. Studentai buvo kurtomi per radijo stotį "Laisvosios Indonezijos balsas," kurioje veikė CIA. Vasario 25 d. tas radijo siųstuvas ragino armiją nuversti Sukarno.

Sukarno nebuvo laukęs tokios smarkios reakcijos. Vasario 25 d. jis uždraudė pagrindinę opozicinę studentų grupę — dešiniojo sparno KAMI, bet buvo jau per vėlu sulaikyti srovę. Prezidentas faktiškai tapo belaisviu savo Merdeka rūmuose. Tuo tarpu Suharto ir Nasution (New York Times kovo 13) "po visos eilės slaptų sueigu Bandunge ir Džakartoje šio mėnesio pradžioje sugebėjo sutelkti

visus ginkluotų pajėgų vadus savo pusėje."

Studentai tebesiaučia

Apie kovo 11 d., kai studentų demonstracijos pasiekė savo viršūnę, generolai pasiruošė veikti. Tą rytą Sukarno sušaukė savo kabinetą aptarti priemones neramumams sustabdyti. Tame susirinkime Subandrio ragino atleisti Suharto, kuris buvo pagrindinis Nasution'o šalininkas, ir teisti tuos du generolus kariniame tribunole už jų rolę komunistų skerdynėse. Sukarno svyravo, bijodamas pasekmių. Po to, 11:05 val. jam buvo paduotas raštėlis, kuriame buvo parašyta: "Namas apsuptas nereguliariosios kariuomenės dalinių tikslu pagrobti prezidentą ir ministrus." Sukarno parodė raštėlį Subandrio ir Pirmininko pavaduotojui Chirul Saleh, ir visi trys pro užpakalines duris pabėgo prie laukiančio malūnsparnio ir nuskrido į vasaros rezidenciją Bagorą. Po kelių valandų tenai atvyko trys Suharto emisarai su ultimatumu atsisakyti valdžios ir perduoti ją Suharto. Subandrio ragino Sukarno pašaukti ištikimusiam armijos dalinius, bet po keturių valandų... prezidentas sutiko nusileisti ir pasirašė gen. Suharto iš anksto paruoštą raštą (London Times, kovo 14). Tai buvo Sukarno valdžios galas: Armija įėjo pilną valdžią krašte, ir Sukarno liko tik figūra.

Suharto pirmas veiksmas buvo Komunistų Partijos uždraudimas. Jis įsakė tuo pat metu įvykdyti išnaukinti visus likusius komunistus ir jų šalininkus.

Nauja valdžia

Sukarno buvo laikomas naminiame arešte Bagore kartu su 25 ministras. Kovo 18 Suharto suėmė 15 Sukarno ištikimų ministrų ir jų pavaduotojų. Jis paskyrė naują kabinetą priešaky su triumviratu — Suharto, Užsienio Reikalų ministras Adam Malik, buvęs lyderis Murba partijos, kuri 1965 m. buvo Sukarno uždrausta kaip kontrrevoliucinė, ir reakcionierius Jogjakartos sultonas. Gen. Nasution buvo grąžintas į kabinetą

NEPATINKA...

Virš marių lengvos plazdančios burės marul gubės baltos; [gavo
Prieš vėją, prieš srovę vis kreipė smaigalys... [lius savo

"Kas čia per žuviagaudės būty? —
Lyg skarotų žąsų prisirinko!?!... —
Tarė varlė savo kūmtei.

"Tos pasipūtėlės man nepatinka!" —
Užriko pikta ant kaimynės Storulė kita žaliakinkė.
"Čai žąsys šios skudurinės —
Tai ne gandrais, rajūnas įgrįšęs, —
Jos atrodo be snapo kiaurymės!"

"Bet va lyg meškerė atsičiūš! —
Kablys, sukreiglotas, neskeltais?... —
Tarė balsas, protingas, tretysis.
"Lyg inkaras keistas nukaltas!"

Lyg piautavas, kūjis, sakytum? —
Bet kam jis iš dugno iškeltas? —
Kam prie stiebo viršų pritaistytą
Lyg tyčia jį rodyt aplinkui?...
Nepatinka... Ir man nepatinka!.."

O valtyš sau skrodė ribenančią įlankos vilčia skliod, rikiauos, [nė,
Sakytumai skudė ir sklendė gracingai, prakilniai

J. Subata

kaip "Crush Malaysia Command" vyr. vado pavaduotojas.

Naujasis režimas tuo pat atsisakė nuo anti-amerikinės Sukarno politikos. Santykiai su Kinija, jau pagadinti kariškių inspiruotais kiniečių politikos užpuolimais, dar pablogėjo. Malikas išvyko Kinų spaudos agentūrą Hsinhua ir atšaukė Indonezijos ambasadorių iš Pekino. JAV korespondentai, Sukarno sausio mėn. pašalinti, buvo vėl sugrąžinti. Malikas pareiškė, kad jis nesilaikys Subandrio politikos užsienio reikaluose. Jis pasakė, kad Pekino Džakartos ašis nebus atgaivinama, ir paskelbė Indonezijos ketinimą grįžti į Suvienuotųjų Nacijų Organizaciją.

Sukarno buvo priverstas bejėgiškai stebėti, kaip visi jo politikos principai buvo panaikinti. Jo telefonai buvo sekami, jo lankytojai tikrinami, jo viešieji išstojimai iš anksto kariškių cenzūruojami. Šiandien Sukarno yra armijos belaisvis. Generolai gali arba visiškai su juo susidoroti, arba pasiūsti jį kelionės aplink pasaulį autoriteto išsaugojimui.

JAV patenkintos šia padėtimi. Max Frankel kovo 12 pranešė iš Vašingtono New York Times'ui: "Džonsono vyriausybė neatsisakė savo pasitenkinimo naujienomis iš Indonezijos. Po ilgo periodo kantrios diplomatijos, ieškančios padėti armijai nugalėti komunistus... oficialūs pareigūnai mato, kad jų viltys tapo realybe..."

Kol Sukarno dar yra bent figūra, galima turėti kai kurias viltis ateičiai. Generolai, nors turi valdžią, nedrįsta prezidentą nužudyti arba ištremti. Kovo 18 Alex Josey rašė New Statesman: "...Sukarno dar labai populiarus. Jis yra modernios Indonezijos neatskiriama dalis, jis tebelieka Indonezijos vienybės simboliu... Kol Sukarno nebus užmuštas ir palaidotas, nebus galima tvirtinti, kad jis pašalintas iš Indonezijos politikos." Vakarai laimėjo didelę pergalę, bet ta pergalė gali pasirodyti nereali.

Vertė I. V.—nė
(iš "National Guardian")

ILGIAUSIAS VARDAS PASAULYJE

Įvairių pasaulyje yra "sirgalių." Vieni lanko "savų" komandų rungtynes, nepraleidami nė vienerių, studijuja visų komandos žaidimų istoriją ir atmintinai žino jų rezultatus per daugelį metų. Kiti, kaip pavyzdžiui, 86 metų anglas Pyteris O'Sulivenas, randa idomęsi būdą savo karštai meilei futbolui išreikšti. Jis pakrikštijo savo septynerių mėnesių dukrelę... visų "Liverpoolio" komandos futbolininkų vardais, nepamiršęs net atsarginių žaidėjų, trenerių ir vadovo. Taigi, mažylė Pola dabar turi ilgiausią vardą pasaulyje. Štai kaip jis skamba: Pola Sent-Džon Lourens Loular Bern Strong Its Styvenson Kalagen Mant Miln Smit Tompson Senkli Bene Peisli O'Suliven!

Edwards Air Force Base, Calif. — Militarinių lėktuvų susikirtime žuvo du laikūnai.

Sauja Žiežirbų

Tikrai neatmenu, kas yra pasakęs: meluok, meluok, iki pats įtikėsi, kad sakai teisybę. Kaip tik taip daro ir mūsų valdovai Vašingtono, bekalbėdami apie karą Vietname. Jie vis pakartotinai sako, kad Amerika kariauja Vietname prieš agresorius-užpuolikus, kad jie giną žmonių laisvę ir Amerikos demokratiją už 10,000 mylių su apie 300,000 kariuomenės, laivynu ir orlaivynu; ir jie vis tai pakartodami sako, nors visapasaulinė liaudis tai geriau žino.

Mūsų valstybės galva ponas Rusk zuja po europinės šalies, bandydamas įtikinti ten liaudį, kad Amerikos karas Vietname yra teisėtas — karas už laisvę ir demokratiją. Bet nepasako, ar palaikymas diktatoriaus Ky irgi gnyimas žmonių laisvės, ypač kada budistai gyvi save deginasi, protestuodami ir reikalaudami, kad diktatorius gen. Ky eity laukan? Vargiai iš pono Rusko šiaudų bus grūdų.

Pennsylvanijos gubernatorius W. W. Scrantonas, pavažinėjęs Azijos šalyse, net ir Vietname, atvirai pareiškė, kad jis nekandidatuosius daugiau nė į joki valdininko postą, net nei į prezidento.

Kažin, ar ant jo paveiktą pamatytas žmonių gyvenimas, ypač Vietname, ir jų kovos už laisvę ir geresnę gyvenimą, o gal jis apsisprendė, kad jis turįs gana milijonų dolerių ir be valdiškų postų?..

Perskaičiau "Šviesos" numerį 2-ame d-ro A. Petrikos straipsnį "Raganavimas, burtai ir kiti okultiniai menai."

Perskaičius minėtą straipsnį, tenka pagalvoti apie romiškų "dvasios tėvelių" ir jų žvėriškumą viduramžiuose, kada popiežiai valdė pasaulį. Bet palima tvirtinti, kad jis pašalintas iš Indonezijos politikos. Vakarai laimėjo didelę pergalę, bet ta pergalė gali pasirodyti nereali.

Prezidentas Johnsonas gana dažnai vis išsireiškia, kad Vietname kariaujama apgynimui žmonių laisvės, už "grand society" — didingą visuomenę. Bet kas dedasi Alabamoje ir Missisipyje, tai jis to visai nemato ir nebando suvaldyti juodosios rasės žmonių žudikų! Retai kurią dieną, paėmęs laikraštį, nematys, kad nebūtų kas tokio apie žudynes, užpuolimus ant juodųjų žmonių.

Ponas prezidentas mato "reikala" už 10,000 mylių ivesti "demokratiją" ir žmonių "laisvę" ir eikvoja bilijonais šalies turtą, bet nemato, kas dedasi jo kleme.

I. Vieniūzis

PHILADELPHIA, PA.

Vykime į baltimoriečių pikniką

Philadelphiečiai, „Laisvės“ skaitytojai, pažangaus judėjimo rėmėjai, prašomi vykti į baltimoriečių „Laisvės“ paramai pikniką ši sekmadienį, birželio 19, dideliu modernišku busu su vėdinimo sistema. Bus vietos visiems, busas 50 žmonių, kelionė užtikrinta, važinėjimas saugus. Busas išeis 9 valandą ryte nuo Girard Ave ir N. 4 St.

Birželis — vasaros grožio pradžia. Sėdėti namie nepasimačius su draugais, draugėmis. nuobodu. Sulaukus senatvės taipgi reikalingas pasilinksminimas. Pagelbėjime rengėjams palaikyti lietuvių veikimą, pridūdami pasiryžimo. Tikimės skaitlingo visų važinėjimo.

Mirė lietuviai

Birželio 5 d. mirė Jonas Laurinaitis. Palaidotas Holy Cross kapinėse.

Birželio 6 d. mirė Barbara Bartkus. Palaidota Mt. Moriah kapinėse.

Birželio 7 d. mirė Vincas Zadziaka. Palaidotas Holy Cross kapinėse.

Birželio 8 d. mirė Helen Butkus.

Mokyklų taryba sako, kad 25,000 studentų baigs vidurinę mokyklą birželio mėnesį. Jiems reikia darbo, bet nelengva jo gauti.

Harrisburgo Department of Public Welfare praneša, kad suteikia išteklėjusiomis ir neįsteigėjusiomis moterims informacijas apie gimdymo kontrolę.

Septyni tymsterių lokalo 676 nariai kaltinami Hess Oil Chemical kompanijos perženge kompanijos taisykles pikietuojant įmonę. Teisėjas M. Phillip išteisinio juos, apkaltindamas kompaniją paneigime streikuojančiųjų teisių.

Nesmagu spaudoje skaityti apie pažįstamųjų mirimus. Nesmagu prisiminti sergančius, pasitraukusius iš dirbančiųjų tarpo.

Statybos darbininkai Philadelphijoje išvengė streiko, gauna algų pakilimą nuo gegužės 1 d. Lokalo valdyba su tarpininko pagalba pasirašė kontraktą.

Birželio 10 d. prezidento Johnsono žmona lankėsi Philadelphijoje. Miesto viršininkų šiltai buvo priimta.

Draugai Bekampiai apleidžia Philadelphiją. Nusikėlę gyventi pas Ramanauskus Sellersville. Miesto gyvenimas Bekampio sveikatai kenkia.

Mirė Kaz. Zalnieraitis

Birželio 11 d. Nursing Home mirė K. Zalnieraitis, mūsų darbščios veikėjos draugės Onos gyvenimo draugas. Sunkiai sirgo cukrulinge, neteko abiejų kojų. Apleidus ligoninę, buvo patalpintas į Nursing Home ir ten baigė gyvenimo dienas.

Buvo draugiškas, su visais santaiškoje sugyveno, bet veikime nedalyvavo. Rodosi, gimęs angliakasyklų srityje, atvyko į Philadelphiją, nusipirko namą, išaugino kelis vaikus našlaičius, neš savo neturėjo. Buvo

įsigiję pajūryje namelį, manydami senatvėje ramiai gyventi. Kilusi didelė audra namelį nunešė į jūrą.

Mano ir žmonos gili užuojauta draugei Zalnieraitienei ir linkėjimas pergalei rūpestį netekus gyvenimo draugo. Jos draugai galite siųsti užuojautą 1009 Jackson St., Philadelphia, Pa.

Piliėtis

Kad nebūtų pavėluota

Kas tai yra pasakės — „saukštas popiet.“ Tai reiška — pavėlavai, mielas vaikė.

Philadelphijos pažangiečiai ir išvykų mylėtojai seniai žino, kad didelis busas jau parengtas kelionei į baltimoriečių rengiamą pikniką. Tai bus sekmadienį, birželio 19 d.

Užsisakiusių buse vietas yra vidutinis skaičius. Buse sėdinių yra virš pusimčio. Tuščių dar virš tužino. Skubus pašaukimas komisijos palengvins jų darbą. Prašome paskabinti: H. Tureikienė — DE 4-0623, J. Kazlauskas — CE 2-9875, arba R. Merkis — GL 5-3643.

Busas išvažiuos sekmadienio rytą nuo 4th St. ir Girard Ave., o 9:30 val. išvyks nuo 2nd St. ir Morris St. Chesteryje sustos prie Lietuvių klubo, S. 4th St.

Drg. K. Zalnieraičio mirtis mums didelis nuostolis. Ilga liga suvargino žmoną ir artimuosius. Permaina nuotalkos, poilsis ramioje, linksmoje draugijoje prigelbės sveikatai.

Pasiruoškime išvykai!

R. M.

Lawrence, Mass.

LLD 7-os, LDS 1-os apskričių ir Moterų Sąryšio birželio 12-ą Maple Parke rengtas piknikas buvo geras ir, manau, duos gero pelno, nes atsilankė nemažai dosnios publikos. Oras dėl pikniko pasitaikė labai tinkamas: saulėtas, bet gerokai vėsus. Daugiau žmonių stoviniavo bei sėdėjo saulės spinduliuose, negu po pušimis, kuriomis parkas turtingas.

Iš Montellos atvyko pilnas busas dalyvių. Jų vyrų grupė, nors jau sumažėjusi, labai gražiai sudainavo. Jiems pianu akompanavo jų mokytojas Al. Pocius. Ypačiai publikai patiko naujos iš T. Lietuvos gautos ir gražiai skambančios, realų gyvenimą nusakančios dainos.

Salia kitų tolimų svečių, turėjome viešnią iš Philadelphijos. Ji džiaugėsi, kad parkas neparduotas, vaišinosi su daugeliu senų pažįstamų draugų ir sakė: Jeigu bus parko reikalas pertvarkytas, ji ir ant toliau prie jo išlaikymo noriai prisidės.

Apie parko pertvarkymo reikalą kalbėjau su vienu parko pardavimui komiteto nariu, kuris užtikrina, kad Maple parkas dar neparduotas, kaip kad buvo skelbta. Gerai, kad yra žmonių, kurie stengiasi Maple parko bendrovę perorganizuoti ir tą gražų pušyną, mylimą vietą sveikoms progresyvių lietuvių rankose laikyti.

A. Kandraška

Chicago, Ill.

„Vilnės“ piknikas pavyko; nuotaiką pablogino netikėta A. Trijonio mirtis

Nors buvo du kiti lietuvių piknikai ir diena niaukstėsi ir porą kartų linojo, „Vilnės“ piknikas pereitą sekmadienį gerai pavyko. Gerokai prisidėjo atvykę iš toliau.

Visa eilė uolių vilniečių stropiai dirbo. Leonas Jonikas prakaitavo skelbdamas svečius iš toliau.

Bet prieš pat programai prasidedant, Uršulė Juodaitienė atbėgo uždususi, pranešė blogą žinią: A. Trijonis, senas pažangietis, uolus vilnietis, nualpo.

Dr. Margeris nusiskubino gelbėti. Vytautas Yotka ir V. Gužauskis greit pašaukė šerifą ofisą dėl greitos pagalbos. Atvyko „greitosios pagalbos“ žmonės ir ambulanšas. Daryta pastangos atgaivinti jį. Bet nepavyko. Skubiai nuvežtas į ligoninę, bet buvo miręs prieš nuvežimą.

Daugelis žmonių apsisverkė stebėdami dideles pastangas jį atgaivinti. Žmona nuliūdus nekantriai laukė jo atgaivinimo. Nesulaukė!

Prasidėjo programa. Choro mokytojai Valerijai Urbikienėi nusiskubinus į ligoninę, chorai negalėjo dainuoti. Eks-Mainierių choras, nors buvo žadėjęs, nedalyvavo.

Pirmininkas J. Pauliukas, apibūdinęs reikalą remti „Vilnį“, pakvietė kalbėti J. P. Stančiką, uolų dienraščio „Vilnės“ bendradarbį ir buvusį administratorių.

Po jo trumpai kalbėjo V. Andrulis. Prisiminęs apie A. Trijonio mirtį, apie dideles pastangas jį atgaivinti, jis sakė, kad aplanai žmonės griežtai priešingi mirčiai nelaikyti, taipgi žmonių žudymui, bet Vietname dabar žmonės žudomi dideliais skaičiais būk tai kokiai laisvei, kokiam tai ir kieno tai gerbūviui, o tikrai palaikymui dešimties ar 8 generolų režimo ir tam tikrų interesų. Bet karas toli nuo mūsų, tai daugelis žmonių kaip tai neišsiloja dėl žmonių žudymo.

Jis prisiminė apie galimą baisų branduolinių karo pavojų ir reikalą veikti dėl taikos. Paragino dalyvius darbuotis dėl platesnio dienraščio paskleidimo.

Taip baigta programa ir ne už ilgo pats piknikas.

Greit pasiekė žinia, kad A. Trijonis neatgaivintas. Daugeliui tas suteikė dar didesnę liūdesį.

Mūsų žymioji dainininkė Estelė Bagdonienė, Trijonio duktė, vėlokai atvyko programoje dalyvauti, bet sužinojus apie šeimos tragediją greit nusiskubino į ligoninę.

Kai kurie žmonės tiek raminosi, kad Trijonis mirė garbingai eidamas pažangaus žmogaus pareigas. Jis jau blogai jautėsi praėjusią naktį, bet pažadėjęs kitus žmones atvežti pikniką pilnė pažadą. Tokia jo mirtis prailgins atmintį apie jį ilgiems metams.

Gerai gyvenęs, jis garbingai mirė. — Vilnietis

Brockton, Mass.

Gražiai praleidome pikniko dieną

Į apskričių pikniką, įvykusį birželio 12 d. Maple parke, Lawrence, Mass., su vyrų dainininkų grupe laimingai busu nuvažiaavome ir laimingai dainuodami grįžome. Parke jau radome daug mūsų pažangiečių žmonių mūsų laukiant, kad padidinus publiką. Diena buvo graži, saulėta, oras tyras. Visi patenkinti, tik mažai jaunimo.

Montellos vyrų dailės grupė, Alb. Potsus vadovybėje, atliko dainų programą. Sudainavo penketą dainų, kurios publikai labai patiko. Piknike neradome J. Blažonio (mirė birželio 2 dieną). Kaip gaila! J. Daugirdas pridavė \$12 už Blažonio parduotus „Laisvės“ pikniko tikietus, taipgi jis pridavė \$25 ir už jo paties parduotus tikietus.

Sužinojau, kad J. A. Kodžiai darbuojasi dėl buso važiuoti į „Laisvės“ pikniką, kuris įvyks liepos 3 ir 4 dienomis, Ramovos parke, Montello, Mass.

Taipgi sužinojau, kad Maple parko dalininkai nubalsavo parduoti ir jau atsirado pirkėjas, bet pardavimas dar neužbaigtas, tai šią vasarą Maple parke įvyks ir daugiau piknikų.

Girdėjau, kad rudeninis „Laisvės“ piknikas įvyks rugpjūčio 21 d. Olympia parke, Worcester, Mass. Montelliečiai organizuosime busą.

Ruošiamės „Laisvės“ piknikui

Liepos 3 ir 4 dienomis įvyksiančio „Laisvės“ pikniko reikalais LLD 6-osios kuopos komitetas turės susirinkimą birželio 19 dieną, Liet. Taut. Namo kambaryje. Pradžią 2 val. popiet. Tai bus sekmadienis, tėvų pagerbimo šventė.

Susirinkime dalyvaus ir S. J. Rainard iš Dorchesterio. Būtų gerai, kad ir A. Kandraška dalyvautų. Aptarsime visus pikniko reikalus.

Tik gerai organizuotas prisirengimas duoda geras pasekmes. Prašome laisviečių dalyvauti.

George Shimaitis

Pawtucket, R. I.

Mirė Levosė Navak

Birželio 4 d. mirė Levosė Navetskienė - Navak, gyvenusi pas sūnų 207 Woodhaven Rd., Pawtucket, R. I. Buvo pašarvota Karl A. Romanskio koplyčioje, High St. Buvo daug gražių gėlių nuo jos artimų giminių ir draugų. Tapo palaidota birželio 8 d., su bažnytinėmis apeigomis, prie savo Jono Navetsko, mirusio jau 18 metų.

Paliko liūdesy sūnų Edward ir marčią Aldoną, Pawtucket, R. I.; sūnų Walter ir marčią Marie, Medavską, Maine; seserį Juliją Rainard, Dorchester, Mass.; 2 seseris Lietuvoje — Mary Markevičienę ir Petronėlę Valuskienę, ir sesers dukterį Ruth Killmanietę.

Velionė buvo tikinti, bet su visais draugiškai sugyveno ir progresyvių nešmėžė. Skaitė „Laisvę“, keletą metų, kol dar galėjo.

Tė būna tau lengva šios šalies žemelė, o užuojauta jos šeimai, seserims, artimiesiems giminėms ir draugams.

S. R.

ŠMEGENYS GYVENO PUSĘ METŲ

Kobės universiteto (Japonija) profesorius I. Suda išlaikė užkonservuotas katės smegenis — 20°C temperatūroje 203 dienas. Varant pro smegenis 37°C temperatūros kraują, pavyko jas vėl atgaivinti. Įstačius į smegenų žievę elektrodus, gauta tokia pat encefalograma, kaip ir gyvos katės smegenų.

JAPONIJOS ŽURNALAI

Pagal leidžiamų mokslinių ir techninių žurnalų skaičių pirmąją vietą pasaulyje užima Japonija — iš viso 2337 pavadinimai. Iš šio skaičiaus 550 žurnalų tenka gamtos mokslams, 478 — medicinai, 818 — statybai, 395 — žemės ūkiui.

Likusieji žurnalai skirti kitoms mokslo ir technikos šakoms. Apie trys ketvirtadaliai žurnalų išeina japonų kalba, 11.6% — angliškai, 2.4% — kitomis vakarų kalbomis, o 8.4 procento žurnalų leidžiama keletu kalbų.

CLEVELAND, OHIO

Nuoširdi Vieša Padėka

Mirus mano žmonai MATILDAI, netekau kas buvo brangiausia mano gyvenime. Paliko didelę tuštumą šeimoje: dukterys neteko motinos, anūkai — močiutės, prie kurios jie buvo taip artimai prisirišę.

Bet vietinės draugijos bei draugai daug prisidėjo prie mūsų suraminimo šioje liūdesio valandoje. Todėl esame dėkingi visoms draugijoms ir draugams už gėles, draugei A. Kazilionienei už pasakytas gražias eilutes, drg. P. Keršiui už pasakytą gražią kalbą išlydint, grabnešiams ir visiems dalyviams. Taipgi laidotuvių direktoriui A. Grdinai už malonų patarnavimą, ir už užuojautos korteles, kurių ateina iš arti ir toli. Į šias tik kiek vėliau galėsiu atsakyti.

J. ZEBRYS, vyras

Duktė Felicija Kaminsky su šeima
Duktė Aldona Schroeder su šeima

CLEVELAND, OHIO

Mirus

Matildai Žebrauskienei

Gegužės 30 d. 1966

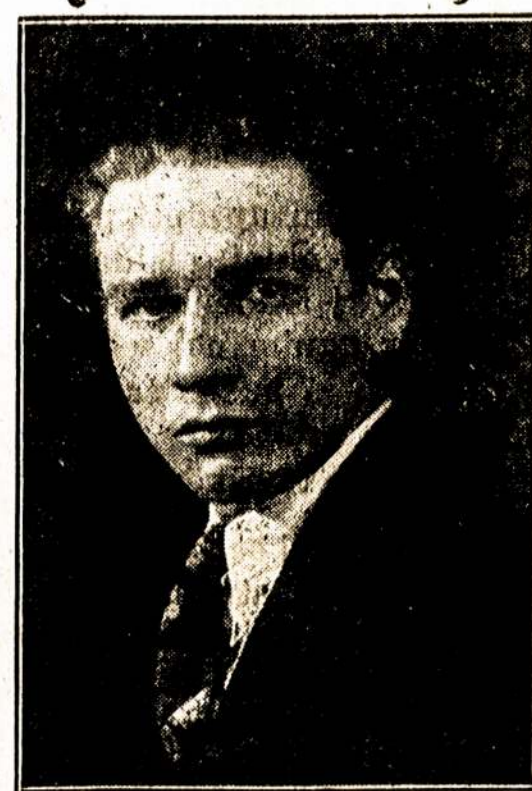
Reiškiame gilią užuojautą velionės vyrui Jurgiui, dukterims, žentams, anūkams ir visiems artimiesiems.

E. Gabrūnienė
V. Daraškienė
M. Aimonienė
M. Ačiūonienė
M. Brazaitienė
M. Martinaitienė
M. Nikas
M. Kučiauskienė
P. Daraškienė
S. Salmonienė
O. Gorklienė
J. Bakėnienė
O. Stam
V. Mockaitienė
T. Kelly
A. ir A. Salin

J. Krasnickas
W. Aldona Bagdonas
S. ir V. Kuzmickai
J. Lobikiai
J. ir V. Vilčinskai
A. ir A. Sauliai
J. ir A. Zemačiai
J. ir A. Palton
J. ir A. Eitučiai
J. ir N. Rudžiai
J. Kalauskai
A. ir J. Yurksaičiai
M. ir A. Cheplai
J. ir D. Kripai
A. ir N. Žukai
U. Ziekoriečienė

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Prano Pakalniškio

Kuris paliko mus giliame liūdesyje
birželio 13 d., 1965 metais.

ADELĖ, žmona
duktė FRANCINA
ir šeima

Clearwater, Fla.

18 metų, kai mirė mano mylimoji žmona

Juliukė Klevinskienė

Nors daug metų jau prabėgo,
Kai žiauri mirtis, beširdė,
Skaudžiai širdį man pravirkdė,
Kad gyvybę Tau nuskynė.

Kai bežydincioj jaunystėj
Mes svajonių tinklą audėm,
O mūsų širdys laime džiaugėsi,
Lyg dvi tulpės saulėj maudėsi!

Bet užgeso šypsa Tavo,
Skausmas širdį man sugnybo,
Kad ir laikas neužgydo,—
Tu vis esi širdy mano!

Kur aš einu ir kur būnu,
Aš visur Tave vis matau.
Ir taip dienos liūdnos bėga,
Slenka metai ir kur dingsta,

Bet ilgesys širdy mano
Tavęs niekad nebedingsta!
—Tavęs liūdis IGNAS

Scrancton, Pa.

CLEVELAND, OHIO.

Mirtys

Birželio 1 d. mirė draugas Juozas Bagdonas, sulaukęs 75 metų amžiaus. Paliko liūdinčius žmoną Aleną, tris dukteris ir sūnų. Labai didelis nuostolis dienaščiui "Vilniai", nes ji neteko didelio veikėjo bei vajininko. Jonui nebuvo per toli ar per sunku važinėti po miestą ir nuvykti į priemiesčius, kad gautų "Vilniai" naujų skaitytojų ir atnaujintų senas prenumeratas. Vaziuodamas prenumeratų reikalais pusiaukelėje pas mus sustodavo ir papasakodavo apie savo nuveiktus darbus. Nebuvo jam tuščios dienos, kad nedarų 100 ar daugiau mylių. Be to, dar į darbą nuveždavo savo žmoną ir dukterį.

Paskutinį kartą pas mus atvyko gegužės 9 d. ir skundėsi, kad jau labai pavargęs.

Gegužės 18 d. su žmona dar buvo atvykęs į d. O. Williamienės laidotuves. Jau matėsi, kad Juozo sveikata yra pašlijusi. Po to tik dvi savaites begyveno. Velionis buvo pašarvotas

pas Jokubauskienę ir birželio 4 d. palaidotas. Visi palydovai buvo užkviesti į namus užkandžiui.

Mielas Juozai, išsėkis amžinai, o likusiai šeimai giliai užuojauta.

—:—
Gegužės 30 d. mirė Matilda Žebrauskienė. Nors velionė niekada nebuvo labai tvirtos sveikatos ir skundavosi širdies silpnumu, bet pragyveno gražų amžių. Kaip tik dvi savaitės prieš mirtį dar lankėsi Williamienės laidotuvėse. Taip netikėtai užgeso gyvybės žvakutė.

Matilda paliko dideliam liūdesyje savo gyvenimo draugą Jurgį, dvi dukteris, žentus, keturis anūkus ir daugiau giminių ir pažįstamų.

Matilda visą gyvenimą buvo laisva. Labai daug žmonių dalyvavo laidotuvėse. Šermentinė buvo pilnutėlė. Birželio 2 d. 1 val. po pietų buvo paskutinis jai patarnavimas. Clevelando Lietuvių Moterų Klubas šios narės budėjo prie karsito, o d. A. Palton ir d. P. Keršis pakalbėjo. 28 pilnos

žmonių mašinos išlydėjo velionę į Highland Park kapines. Paskui visi palydovai buvo pakviesti užkandžiui ir pavaišinti.

Mielas drauge, lai būna tau lengva amžinai ilsėtis, o likusiai šeimai giliai užuojauta.

A. S.

Waterbury Conn.

Lietuvių Literatūros Draugijos 28 kp. ir Lietuvių darbininkų Susivienijimo 31 kp. Oskville, Conn., rengia pietus. Įvyks sekmadienį, birželio (June) 26 d., pas Mr. ir Mrs. Theodore Morris jų gražioje rezidencijoje — 18 Wagon Wheel Court, Oskville, Conn. Pietūs bus duodami kaip 1 val. diena.

Visus kviečiame iš Waterburio ir apylinkės miestų atsilankyti, praleisti laiką smagiai su draugais ir pažįstamais ir paremti šį parengimą, kuris yra ruošiamas svarbiam tikslui.

Tikėtus galima įsigyti pas komisiją: J. Vaitoni, William Yokuboni, Klem Jenkelunienę ir M. Svinkūnienę, ir taipgi pas Oskvillės draugus — Alice Morris ir pas Oną ir Juozą Žiuraičius.

—:—
Gegužės 11 d. mirė Anthony J. Stasiulaitis. Jis gyveno 340 N. 159th St., Miami, Fla. Buvo parvežtas pas savuosius į Waterbury ir palaidotas gegužės 16 d. Lietuvių laisvose kapinėse, ten, kur ilsisi jo tėvelis Jonas Stasiulaitis.

Liūdesyje liko jo žmona Mary Stasiulaitis, motina Marijona Stasiulaitienė, trys seserys, — Anna Lasky, Mrs. Kukanskis ir Shirley Pomponio, — visos gyvena Waterbury ir taipgi daug artimų giminių ir pažįstamų.

Laidotuvių direktorius buvo John W. Stokes iš Stokes Funeral Home.

Velionis buvo antro pasaulinio karo veteranas ir mūšio linijoje buvo labai sunkiai sužeistas. Nors daktarai jį apgydė, bet gyventi Conn. valstijoje negalėjo, turėjo persikelti gyventi į Floridą, kur yra šiltesnis oras, bet ir ten nekaip jautėsi, ir mirė staiga nuo širdies smūgio, sulaukęs tik 48 metų.

Gili užuojauta jo žmonai, motinai, seserims ir kitiems giminėms jų liūdnoje valandoje.

—:—
Stanley Tolius, kuris gyvena Vail St., serga jau kelios savaitės. Buvo ligoninėje, turėjo sunkią operaciją, bet dabar jau gydosi namuose. Dar ima kelias savaites iki galutinai pasveiks ir galės grįžti prie savo užsiėmimo.

Charles Karinauskas, gyvenęs 331 N. Main St. jau keli metai serga. Niekur iš namų išeiti negali, tik gali pavaikščioti po savo stubą. Paskutiniu laiku buvo ligos paguldytas į lovą, bet vėl sutvirtėjo ir gali pavaikščioti.

Gyvena vienu vienas ir sako, kad jam labai nuobodu. Jis yra mūsų laikraščio skaitytojas ir rėmėjas, tai būtų gerai, kad draugai atlankytų jį, jam būtų smagiau.

Linkiu abiems ligoniams, kad jie pasveiktų ir gėrėtųsi gyvenimu.

M. Svinkūnienė

Philadelphia, Pa.

Kas veikiama?

Birželio 11 d. įvyko LLD 10 kuopos susirinkimas. Be kitko, buvo rimtai apkalbėta autobusu išvyka į baltimoriečių ruošiamą pikniką, nes pastaruoju laiku kelio likos piknikų lankytojų sveikata pašižo. Tačiau ilgamečiai veikėjai dėl to nenusiminė. Iš pranešimų paaiškėjo, kad jau du trečdaliai bilietų išparduoti.

Nutarta nupirkti puokštę gėlių pagerbimui velionio Kazimiero Žalnieraičio, kuris po suvirš pusmečio bausių kančių nuo nemlentos cukrinės išvyko į amžiną poilsį, kur niekas jokių skausmų nejaucia.

—:—

Birželio 9 d. buvo viešai atidarytas Spring Garden tiltas skersai Schuylkill upę. Tiltas prasideda dailės muziejaus papėdėje ir susijungia su greituoju vieškeliu ir pietine bei vakarine dalimis miesto. Burmistras J. Tate perkirpo kaspiną atidengdamas tiltą automobiliams kursuoti.

—:—

Distrikto prokuroras A. Spector griebia už pakarpas miesto viešųjų mokyklų Tarybą už neaiškų išeikvojimą mokykloms paskirto fondo. Knygų peržiūrėtojai surado didelę netvarką ir nori sužinoti, kur dinga pinigai, kurių mokykloms visuomet stinga.

Leonora

Frackville, Pa.

Birželio 15 d. mirė Ambrziejus Zalenka. Kūnas pašarvotas Hoppas koplyčioje, 3rd ir Washington Sts. Laidotuvės įvyks birželio 18 d. rytą Vytauto kapinėse. Velionis paliko nuliūdime žmoną, sūnų ir kitas giminės.

Šią žinią telefonu pranešė drg. Motuza iš Shenando, Pa.

("Laisvės" kolektyvas reikiama nuosirdžiai užuojautą liūdesyje likusiai žmonai draugei Zalenkieni, sūnui ir visiems artimiesiems, o jam pačiam—ramiai ilsėtis.)

ITALIJOJE

Aną dieną "New York Times" korespondentas iš Romos teigė, kad Italijos Komunistų partija stengiasi patapti Romoje pačia didžiausia partija, deja, per praėjusius miestavus rinkimus ji dar netapo didžiausia.

Italijos Komunistų partija šiuo metu turi iš viso 1,541,779 narius, na, o Italijos Komunistinio jaunimo federacijai yra daugiau žmonių.

Philadelphia, Pa.

Išvažiavimas pas Ramanauskus ant ūkio, Sellersville, Pa.

Įvyks Sekmadienį

Liepos 3-čią Dieną

Pietūs bus duodami 1-mą val. dieną

Kviečiame visus atsilankyti. Pietumis ir malonia nuotaika visi būsite patenkinti.

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

MALE or FEMALE

ASST. DIRECTOR OF NURSING HOME REGISTERED NURSES
For IV team
And for all 3 shifts
REGISTERED PHYSICAL THERAPIST
MEDICAL TECHNOLOGISTS
REGISTERED X-RAY TECHNICIANS
LP NURSES
(Graduates of Approved Schools)
Contact Personnel Office
WILLIAMSPORT HOSPITAL
Williamsport, Pa.
(40-49)

Pranešimas

WORCESTER, MASS.
PRANEŠIMAS—KVETIMAS
Sėkmadienis Birželio 19-tą tradicinali skirta diena tėvų pagerbimui. Daugumai yra perkama įvairios dovanos. Iš daugumos dovanų būna ir mažos vertės. Todėl Lietuvos Sūnų ir Dukterų draugijos moterų komisija nutarė surengti tėvams ir visiems atsilankiusiems svečiams šaunus pietus birželio 19-tą, Olimpia parko, 1-mą valandą dieną. Kviečiame visus pietauti su tėvais. Rengėjos
(46-47)

Livonia, Mich.

Paminėta gimtadienis

Birželio 5 d. susirinko gražus būrelis mano idėjos ir ypatybių draugų ir draugių. Turėjome pietus, iš to pasidarė įplaukų. Tai skiriu mano mėgstamai spaudai "Laisvei", "Vilniai" ir "Laidies Balsui" po \$10. Širdingai ačiū, draugai, už atsilankymą ir dovanas.

Vera Smalstienė

"Laisvės" paramai parengimai

Svarbu iš anksto žinoti, kada ir kur įvyks parengimai "Laisvės" naudai. Iš anksto reikia prisirengti juose dalyvauti ir reikia darbuotis, kad jie būtų sėkmingi.

BALTIMORE, MD.

Metinis Piknikas
Įvyks sekmadienį
Birželio 19-tą Dieną
Slovak National Home Parke
6526 Holabird Ave.

BROCKTON, MASS.

Didysis Piknikas
Įvyks sekmadienį
Liepos 3 ir 4 d.
Ramova Parke
Claremont Ave., Montello, Mass.

GREAT NECK, N. Y.

Liepos 17-tą Dieną
Kings Point Parke, Area 7
Išvažiavimas ir Pietūs

Pattensburg, N. J.

Pietūs Pas Čiurlius
Įvyks Sekmadienį
Rugsėjo 18 dieną
Pietūs bus duodami 12 val.

HELP WANTED MALE

ATTENDANTS. Male, all shifts. 5 day week. Vacation, sick leave and hospitalization benefits. Apply
CAMDEN COUNTY PSYCHIATRIC HOSPITAL
Lakeland, N. J. 9 AM to 3 PM. Monday thru Friday. (42-48)
PUNCH PRESS OPERATOR. Exp. in automatic feeds. Must be able to set up. Fringe benefits. Salary according to exp. Small metal shop. MA 7-3673. (45-48)
TRUCK DRIVERS, exp. necessary. Steady job, good working cond. Must know Camden & Phila. area. Apply BRODY'S WAYSIDE FURNITURE, 8050 Route 130, Pennsauken, N. J. 1-609-665-4800 or MA 7-5641. (45-48)

MECHANIC — Tow Motor.

General repairs on forklifts & tow mtrs as well as mechanical experience in maintenance shop.

CROWN PRODUCTS
2121 Wheatshaf Lane. PI 4-4452 (42-47)

MEN WANTED

General laborers, Fork Truck drivers. Saw operators. Year round steady work with continuous advancement. Apply C. HARVIS & SONS, Rte 47 & Sailing Rd., Hurlville, N. J. (47-48)

VENDING MECHANIC.

Perm. position. Full benefits. Exp. in vending or related field. Phone 828-8244. Conshohocken, Pa. An equal opportunity employer. (47-49)

INSTALLERS. For storm window & doors, Measuring & service men. Due to recent expansion with Dept. Store accounts we are in need of good men with exp. who are not afraid of hard work. Plenty of work year around. Our men average from \$300 to \$500 per week. Call WA 5-6582 or 609-665-6843. (47-49)

MAINTENANCE FOREMAN. Ability and exp. with production line mechanical problems. Textile machinery exp. helpful but not necessary. Able to supervise machine shop personnel & direct machine fabrication & erection with some knowledge of control. N. E. Plant. CROWN PRODUCTS
2121 Wheatshaf Lane, PI 4-4452 (47-53)

FOREMAN. Box Plant. Corrugating-printing. Albemarle Container Co., a subsidiary of Ethyl Corp., located in Friendship Airport area, Baltimore, Md. Day phone collect 301-969-7571. Evening phone collect 301-889-2476 Experienced only. (47-50)

DRIVER—Salesmen. No exp. necessary. Will train willing workers in wholesale & retail field. Must be sober and reliable and licensed drivers. H. W. & Pension benefits, paid by company. Union shop. Good starting salary. Mannheim Laundry Co., 5344 Germantown Ave. (47-48)

DRIVER—Salesmen. Men looking for job security. Baldwin Frankford Dairies wants you. Guaranteed wage, 52 wks/year. Every 6th week off w/pay. Liberal pension plan, Hospitalization, life ins. & many other fringe benefits. 2 locations. W. Phila. & Frankford. Apply at the Maine Office, Foulkrod & Duffield Sts., Frankford, Mon. & Tues., 23rd & 24th, 9—5.

ROOFING & SIDING MECHANICS
Steady work. With or without equipment. High rate. Call: HOMESTEAD CONSTRUCTION COMPANY
MA 3-5575. (47-52)

MEN

Unskilled and semi-skilled for woodshop and fiber glass shop. LIPPINCOTT BOATWORKS
Riverton, N. J. 1-609-829-2024 (47-52)

WANTED MECHANIC to work on Construction equipment. Apply: NINE ACRE EQUIPMENT
Rt. 2A, Acton, Mass. 617-263-4684 (47-48)

REAL ESTATE

For Sale. 6011 N. 13th St. Stone front, airtight dream home. 6 large rooms, 2½ baths, recr. room, air-cond. Hot water heat. Wall to wall carpeting, garage, many extras. Quick possession. FHA approved. Call LI 9-2306 or GL 6-6200. Becker Real Estate, Phila. (47-49)

Jei Tamata negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesne auka parem

HELP WANTED MALE

SHIPPING SUPERVISOR. 2nd & 3rd shift openings. Knowledge of Bill-of-Lading and experienced in supervising people. N. E. plant location. CROWN PRODUCTS, 2121 Wheatshaf La., Phila. PI 4-4452. (45-51)

COOKS. Short order. Must be fast. Day and night work. DOYLES TAVERN, Springfield, Shopping Center. Apply in person 11 to 3 PM. 215-KI 4-2244 or KI 3-0397. (45-50)

CARPET WORKROOM TRAINEE
Excellent opportunity for right man desiring to learn trade for now and the future.
Draft exempt.
Call—WA 2-2270 (43-49)

PUNCH PRESS OPERATOR

Exp. on automatic speeds. Must be able to set-up. For Metal Shop. Fringe Benefits. MA 7-3673 (45-48)

JANITOR. To live in free apt. plus salary. Must be reliable, sober and mechanically inclined. Apply in person from 10 AM to 4 PM. Fallsington Manor Apt. 8590 Newportville Rd. Fallsington, Pa. Or call WI 5-0317 (42-48)

2 AUTO MEN, wreck specialist. Also 1 painter. Excellent working conditions. All benefits. Apply in person. CANTON FORD
Rt. 130, Riverside, N. J. (42-47)

MILLWRIGHT MECHANIC

Ability, read blueprints. 2nd & 3rd shifts. CROWN PRODUCTS
2121 Wheatshaf La., Phila. PI 4-4452 (42-47)

Help Wanted Female

KEYPUNCH OPERATORS. 1st shift, C. C. Research Co. has openings for Operator with recent working exp. on 024, 026 and 056. Qualified Operators may apply in person or phone. NATIONAL ANALYSTS, 1015 Chestnut St. Mezz. Fl. MA 7-8109, Ext. 62. (45-47)

WAITRESS. Over 21.

Summer employ in Cape May, N. J. Interviewing in Philadelphia, 1330 Walnut St. KI 5-3690, or in Cape May: Henry's Beach & Decatur St. (43-47)

WAITRESS. Diner exp.

3-11 & 11 PM & 7 AM shift. Apply in person. BLUE HILL DINER
2450 Bristol Pike
Cornwells Heights, Pa. or call ME 9-1298. (43-48)

MATCHERS on leather coats.

Steady work, many fringe benefits. Apply

LEBROOK, INC.

325 Jersey St., Trenton, N. J. Phone 1-609-394-8167. (42-48)

OPERATORS

Marrow Collar Setters. Must be expd. on setting double thickets Vee & Crew Collars on Sweaters. Apply CLEARFIELD MILLS, INC. "A" & Lippincott Sts. (47-48)

WAITRESS

Counter girl for Delicatessen. Night work. Part time. GL 5-2750, Phila., Pa. (47-48)

STENOGRAPHER

Expd. Able to take shorthand, use elec. typewriter & IBM transcriber. Knowledge general office routine. N. E. Plant loc. CROWN PRODUCTS
2121 Wheatshaf Lane, PI 4-4452 (47-53)

HOUSEKEEPER

Live in. Summer 1 month Jersey Shore, 1 month Philadelphia. General housework. Cooking. No small children. Evenings off. Salary open. Phone EL 7-1977. (47-49)

WAITRESS

Full or part time. Good salary plus tips. CHARLIE'S DINER
1516 DeKalb Pike, Norristown (Whitpain Twp.) Phone 275-9520 (47-49)

WANTED NURSES

General duty, full time. All areas. Differential for eve. & night duty. FRANKFORD HOSPITAL
Personnel Office. JE 3-9400. (47-51)

SCRANTON, PA.

Mirus

Vincui Naujaliui

Ilgamečiam "Laisvės" skaitytojui, reiškiamo gilią užuojautą jo artimiesiems:

B. Tuškevičius
Jurgis Liepa
J. Stanynas
L. ir M. Truikiai
P. Indriulienė

I. Klevinskas
P. Pėstininkas
S. ir L. Rauduviai
A. ir M. Čerkauskaitės
Kazys Genys

PADEKA

Reiškiamo širdingą padėką visiems draugams už simpatiją, už gėles ir kas kuo padėjo mums pergyventi tą liūdesį mirus mūsų Mamytėi ir Sesutei.

EDWARD ir ALDONA
sūnus ir marti
WALTER ir MARIE
sūnus ir marti
ir sesuo JULIA RAINARD

Dorchester, Mass.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Kazimiero Simansko

(ZAIMON)

Birželio 20 d. suėjo vieneri metai kaip jis guli šios šalies šalto žemelėje. Liūdime visi jo netekę ir niekados neužmiršime. Jo kapą lankysime visados. Jis gyveno Bridgewater, Mass., ir ten palaidotas.

MONIKA, žmona
ELENA ir ALBERTAS
duktė ir žentas
ir kiti giminės

WORCESTER-SPENCER, MASS.

Mirus

Paulinai Grinevičienei

Ilgamečiam "Laisvės" skaitytojui ir rėmėjai, reiškiamo širdingą užuojautą liūdesyje likusiai šeimai, sūnui, dukroms ir jų šeimoms, artimiesiems ir draugams.

J. U. Jaskevičiai
A. M. Sukackai
H. Žilinskienė

M. Šiupėnienė
A. Vasilienė
V. Žitkus

Dr. A. Petrikos žodis Lietuvai

Š. m. birželio 12 d. laidoje Vilniaus "Tiesoje" tilpo dabar Lietuvoje viešinio brooklynieško d-ro A. Petrikos raštas, kurį čia paduodame mūsų skaitytojui.

"L." Redakcija

Po 56-erių metų pirmą kartą atsistoja ant gimtosios žemės. Tą jausmą, kuri dabar jaučiu, nei apsaityti, nei aprašyti negaliu — ji galima tik išgyventi. O tai — nelengva...

Išvykau iš savo Tėvynės 1910 metų vasarą. Vargo tada Lietuvos žmonės, kentėjo politinę ir ekonominę priepauidą. Carinė cenzūra varžė kiekvieną jų mintį. Zandarai juos sekiavo kiekviename žingsnyje. Pažangesnius žmones — kovotojus — grūdė į kalėjimus, kankino katangoje ar trėmė į Sibira. Šalies pramonė buvo silpna, miestuose darbų buvo nedaug, o kaime samdiniai dirbo už kelis rublius metinės algos. Vaikai, užuot lankę mokyklą, turėjo eiti pas svetimus piemenauti. Mokyklą lankyti galėjo tik turtingesnieji. Pusė žmonių buvo neraštingi. Pažangesnės organizacijos buvo. Slopina. Lietuvių rašmenys buvo užginti. Apie kultūrinį šalies gyvenimą netenka nė kalbėti: jis buvo stipriai suvaržytas, ypač spaudos draudimo metu. Dėl to Lietuvos žmonės, kurie tik galėjo, emigravo į svetimas šalis, daugiausia į JAV.

Tokiose tad sąlygose ir man teko augti bei gyventi. Ir aš, kaip daugelis mano vargo brolių, ėjau laimės ieškoti svetur, ieškoti to, ko mano Tėvynėje nebuvo. Mes, išeiviai, neradome tariamų "keptų karvelių." Tačiau ten buvo daugiau laisvės, daugiau buvo galima susirasti darbo, daugiau progų bei galimybių siekti mokslo, išmokyti amatų, kaip sakoma — "prasimušti į viršų." Kai kam tai pavyko, bet mūsų tautiečių daugumai liko tik sunkus, alsinantis darbas ir nenugalimas skurdas.

Iš Lietuvos išvykau dar gana jaunas, jos nepažinęs. Nemačiau nei Vilniaus, nei Kauno, nei Palangos, nei Klaipėdos, nei kitų Lietuvos centrų. Mačiau tik savo parapiją, Vilkaviškio apylinkę, kurioje pelniausi sau duoną kasdieninę. Tą spragą, draugu ir draugų padedamas, dabar noriu užpildyti.

Atvykau, draugės ir draugai, pamatyti ne tik savo tėviškės, gimtojo kampelio, ar aplankyti tik brolius bei seseris. Atvykau pamatyti visą Lietuvą, nes Lietuva, man Tėviškė, kiekvienas joje gyvenantis žmogus — mano brolis ir sesuo. Stovėdamas čia, Vilniaus žemėje, jaučiu, jog stoviu savo Tėviškėje, savo Gimtinėje!

Man buvo nepaprastai malonu matyti tokį gražų būrį gerų bičiulių, atėjusių manęs pasitikti. Su jų dauguma iki šiol nebuvau net pažįstamas, sutikau pirmą kartą, o kai kurie gal ne mano vardo anksčiau buvo negirdėję. Man bus tikrai malonu susitikti su daugeliu draugu, su kuriais mane siejo ilga pažintis laiškais, nuoširdžiai paspausti jų ranką, juos apkabinti ir broliškai pasisveikinti. Taigi, sveiki visi, man o

mielieji! Aš labai džiaunuosi džiaisi paspausti jų ti jūsų tarpe.

Ką galiu pasakyti apie savo pirmuosius išpūdžius? Jie labai malonūs. Negaliu atsistebėti Tarybų Lietuva, jos didžiule pažanga, negaliu atpažinti gimtųjų vietų — taip viskas pasikeitė, išgrąžė. Jau spėjau truputį pakelti po Lietuvą. Visos pakampės tviska naujumu. Bene vienintelė Pilviškių stotis liko ta pati. Truputį net apsidžiaugiau ją pamatęs, lyg seną, kažkokią be-sutiktą pažįstamą vėl būčiau suėjęs.

Susitikau su rašytojais, lankiausi "Vagos" ir "Minties" leidyklose, Enciklopedijos redakcijoje, muziejuose. Kalbėjau su įvairių profesijų žmonėmis — darbininkais, kolūkiečiais, mokytojais ir kt. Visi jie kupini noro dirba savo krašto labui, visi kuria šviesų rytojū.

Dr. A. Petrika

Morton Sobell buvo atvežtas į N. Yorką

Prieš kelias dienas į New Yorką buvo atvežtas ir mėtėsi su šeima Morton Sobell, kuris nubaustas 30 metų kalėjimu ir šešioliką metų jau atsedėjęs. Jis įkalintas federaliniame kalėjime Lewisburg, Pa. Jis čia tarėsi su savo advokatu William A. Kunster dėl naujos apeliacijos. Surasta naujos medžiagos, kuri parodo, kad šis pažangus vyras buvo nekaltas jam primetamos kaltinimuose. Manoma, kad, ta medžiaga pasiremiant, aukštesnis teismas turėtų jį išteisinti.

Kaip žinia, Morton Sobell buvo nuteistas toje pačioje byloje, kurioje Julius ir Ethel Rosenbergai buvo nuteisti mirti ir paskui sudeginti elektros kėdėje.

Per visus šiuos 16 metų eina kova už Sobello išlaisvinimą.

Iš Lewisburgo kalėjimo čionai jį pristatė valdžios agentai ir tris dienas laikė vietiniame kalėjime. Užgrotų čia būdamas jis tarėsi su advokatu dėl apeliacijos ir mėtėsi su žmona ir vaikais. Paskui tuojau vėl buvo sugrąžintas į Lewisburgą.

Rep.

Laiškas redakcijai

Gerbiamoji Redakcija!

Malonėkite per savo brangų laikraštį paskelbti štai ką: Noriu padėkoti savo mylimam pusbroliui Juozui Karaševičiui, gyvenančiam Shenandoah, Pa., už laikraštį "Laisvę", kurią gaunu jau nuo š. m. pradžios. Esu labai patenkinta ne tik patimi, bet ir mano giminės bei pažįstami čia, kuriems perskačius perduodu pasiskaityti. Daug įdomumo randame mes visi "Laisvę" skaitydami, nes ji viską aprašo atvirai, ir mes laukiame jos kaip malonaus svečio, kai laiškininkė mums jį atneša.

Dėkojame mes, mielas broli, už gerumą ir linkime Tau geros sveikatos. Būk geras, parašyk mums, neužmiršk mūs, nes laišku iš Tavęs seniai jau negauname.

Pusseserė Emilija

Kaunas

Antrosios turistų grupės išleistuvės

Kaip jau buvo pranešta, liepos 12 d. išvyks 50 turistų į Lietuvą. Šią grupę sudaro lietuviai iš visos Amerikos. Yra kanadiečių, kaliforniečių, iš Floridos, iš N. Dakotos, iš Naujosios Anglijos, Pensilvanijos ir, žinoma, niujorkiečių. Grupėje yra 33 moterys ir 17 vyrų. Pagal Union Tours agentą, R. Ellyn, buvo galima daug didesnė grupė sudaryti, bet jis buvo užsąkęs tik tiek vietų šiai ekskursijai.

Niujorko Moterų Klubas ruošia išleistuves sekmadienį, liepos 10 d., Laisvės salėje, 2 v. popiet. Bet daugiau apie tai kituose numeruose.

Norintieji vykti į Lietuvą dar šiais metais, gali prisidėti prie trečiosios grupės, kuri išvyks rugpjūčio 2 d., bet reikia pasiskubinti susisiekti su Union Tours agentūra, 1 East 36th St., New York City, nes vietų ir čia nedaug beliko.

IEVA

MIRĖ

Birželio 15 d. mirė Stanley Karvelis, gyvenęs Woodhaven. Kūnas pašarvotas Šalinsko - Šalins koplyčioje, Woodhaven. Bus palaidotas šeštadienį, birželio 18 d., šv. Jono kapinėse. Lūdesyje liko žmona Marcelė, sūnus ir kiti artimieji.

(Žinia telefonu pranešė Helen Siaurienė.)

Pasimatykime Visų Tautų piknike!

Piknikas įvyks jau šį sekmadienį, birželio 19 d. Rengia ir visus kviečia Amerikinis Sveturgimiams Gintti Komitetas.

Nuvažimui į pikniką pasamdyti specialūs busai — daug busų, — bet užsisakyti vietą reikia ne vėliau birželio 17-os vakaro. Buso bilieto kaina \$2. Labai pageidaujama, kad visi pirkusieji buso bilietus juos sunaudotų patys arba savo vietoj gautų kitą keleivį. Nupirkti, bet nesunaudoti buso tikietai paremtų tik busų kompaniją, ne komitetą.

Specialūs autobusai išeis iš New Yorko 9 val. ryto nuo Komiteto raštinės, 49 East 21st St. ir Park Ave. South. (Park Ave. So. prasideda iš Union Sq. prie Klein krautuvės).

Piknikas bus vasarvietėje Camp Midvale, netoli miestelio Wanaque, N. J.

Komiteto garbingi sveturgimiams apginti darbai verti ir reikalingi visų paramos. Pralieskime su juomi e-ražioje vasarvietėje pusdienį, o tas mūsų įžangos doleriukas lai paremia komiteto darbą.

A. Petrika

Riausės Chicagoje

Chicago, Ill. — Sekmadienį, birželio 12 d. policija pašovė 21 metų amžiaus puer-torikietį Cruz Arcelisą, kurio pagimdė riausės. Susirinko didelė minia žmonių ir pradėjo grumtis su policija. Keturi policijos automobiliai sudeginti. Penki žmonės suareštuoti.

D-ras A. Petrika rašo iš Vilniaus

Jau trečią savaitę d-ras A. Petrika baigia viešėti Tarybų Lietuvoje. Šiomis dienomis jis rašo mums tokį laiškelį:

1966 m. birželio 9 d. Rašau iš Vilniaus puošniojo viešbučio "Neringos." Gyvenu visai "amerikoniskai."

Vakar grįžau iš trijų dienų kelionės po "provinciją." Atlankiau Sūdavos sostinę Kapsuką ir savo "parapijos" miestą Vilkaviškį. Visur žmonės labai draugingi bei paslaugūs. Vilkaviškiečiai leidžia savo rajoninį laikraštį "Pergalė." Visur matosi "augimo skausmai": eina didžiulė statyba, nes po karo iš senojo miesto neliko akmenų ant akmenų.

Kyla nauji pastatai, asfaltuojami keliai. Veikia didžiulė siuvykla, kurioje dirba apie 800 darbininkų, daugiausia moterų. Neuzilgo atidarys naują metalo apdirbimo fabriką, kuriame dirbs apie 1.000 darbininkų.

Pilviškiai irgi buvo karo metu išgriauti, dabar atsistato.

Atlankiau skulptoriaus Petro Rimšos tėviškę. Rimšai (Juozas ir Jurgis) pusėtinai apsenę, sveikata jų palūšusi.

Suradau Paežeriuose ir savo tėvų kapus, stovi dar senoji mokykla, kurią aš lankiau 1901-3 metais. Atlankiau tėviškę, kurioje surado ir Paežerių mokyklos man išduotą diplomą 1903 m. Atlankiau dr. V. Kudirkos tėviškę, kur jam pastatyta paminklinis akmuo ir muziejus-koplytėlė. Mokykloje pasitiko su gėlėmis pats direktorius su visu mokytojų štabu ir mokiniams. Kolūkyje sutiko su duona ir druska bei degtinėmis stikleliu, kaip seniau su-tikdavo Suvalkų gubernatorių.

Vakare buvo priimtuvės, į kurias atėjo ne tik mokyklos kolektyvas, bet ir rinktiniai kolūkiečiai. Ten teko ir nakvoti. Atsirado ir giminių: vienas pusbrolis net mano vardu bei pavarde. Visi džiaugėsi sutikę ir kiekvienas kvietė juos at-lankyti. Žinoma, visur nesu-spėjau nuvykti. Lankiausi ir savo gimtajame Steponų kaime.

Vilkaviškyje užsakiau pastatyti paminklinį akmenį ant tėvų kapo. Sutikau dar kelis ir savo amžiaus draugus, su kuriais kartu mokiausi.

Paežerių kolūkis gražiai įsikūręs, tvarkomas gabaus jauno pirmininko ir kitų kolūkiečių.

Mokykla veikia dviejuose pastatuose. Ji iš triklasės padaryta aštuonklase. Sekamais metais kelsis į naują puošnų mūrinių pastatą.

Bendrai, kelione esu labai patenkintas, ypatingai širdingų priėmimu. Dar daug kas nepamatyta — tai lieka ateinančioms dienoms.

Iš laišku

Mieloji Lilijan! Labai dėkoju jums už laišką. Visą gegužės mėnesį aš laikiau egzaminus ir todėl teko nemažai pasimokyti. Šiandien aš išlaikiau paskutinį egzaminą ir sėdau Jums rašyti. Egzaminus išlaikiau labai gerai. Už dviejų dienų man prasideda praktika. Ją aš atliksiu ligoninėje. Mane paskyrė į Skuodą. Skuodas yra trys šimtai kilometrų nuo Kauno, reikia važiuoti net septynias valandas. Turėsiu progą pamatyti Žemaitiją, kurioje aš dar nesu buvusi.

Praktika man tęsis birželio - liepos mėn. O rugpjūčio mėn. turėsiu atostogas. Labai norėčiau vėl pasimatyti su jumis. Pas mus dabar labai gražu, visur žaliuoja medžiai, žydi gėlės. Kaunas tartum atjaunėjo. Kaip būtų gerai, kad jūs dabar atsilankytumėte pas mus ir patį savo akimis išvystumėte tą grožį. Iki... Jūsų Nijolė

(1964 metais kai buvau Lietuvoje, turėjau garbę susitikti su jauna, gražia Nijole Drizyte. Ji savo lais-ke rašo apie egzaminus, kuriuos išlaikė gerai, matyt ji už meto kito bus gydytoja. Nijole yra mūsų newyorkietės Nastės Buknienės giminaitė. Daug sekmes tau, Nijole! L. K.—tė)

Bukareštas. — Čionai laukiama Kinių jos premjero Chou En-lai atvykimo. Sveičias žada Rumunijoje viešėti visą savaitę.

Budistus išvaikė su ašarinėmis bombomis

Saigonas. — Daugiau kaip penki šimtai budistų patraukė linki Amerikos ambasados. Jie nešė laišką prezidentui Johnsonui. Norėjo jį išteikti ambasadai, kad ji persiųstų prezidentui.

Bet policija užstojo jiems kelią ir ašarinėmis bombomis juos išblaškė. Pasirodo, kad Amerikos vyriausybė ir jos prezidentas nenori nė girdėti balso tų, kurie priešingi militarinei Ky vyriausybei.

T. Sąjungos premjeras lankosi Suomijoje

Helsinki. — Šiuo laiku Suomijoje lankosi Tarybų Sąjungos premjeras Kosyginas. Savo kalboje jis kvietė visas tautas bendromis pastangomis atsteigti taiką Vietnamė.

"Raketų ir atominės technologijos gdynėje", sakė Kosyginas, "tautos ir valdžios negali pasitenkinti tik troškimu taikos. Jos turi aktyviai kovoti už taiką. Visi tie, kuriems tarptautinis saugumas yra brangus, turi dalyvauti šioje kovojė".

Suomijoje Kosyginas žada išbūti šešias dienas.

Montrealis. — Apie 4,500 laivakrovių nubalsavo baigti streiką. Jie laimėjo algų pakėlimą.

Dar siunčia į Vietnamą 18,000 Amerikos karių

Washingtonas. — Gyn-gos sekretorius McNamara praneša, kad tuojau į Pietų Vietnamą vėl bus pasiųsta 18,000 Amerikos karių. Tuo būdu Vietname Amerikos armijos skaičius pakils iki 285,000.

Japonų socialistai prieš atnaujinimą sutarties

Tokyo. — Japonijos Socialistų partija išleido pareiškimą, kuria me pasižada kovoti prieš atnaujinimą apsigynimo sutarties tarp Japonijos ir Jungtinių Valstijų. Ta sutartis pasibaigs 1970 metais. Bet, sakoma, kad Japonijos buržuazija esanti išsigandusi Kinijos atominio ginklavimosi ir visomis jėgomis kovos už sutarties atnaujinimą.

ISPRIEVARTAVO JŲ PAČIŲ NAMUOSE

New Yorkas. — Praėjusi sekmadienį Manhattane 127 Riverside Drive namie už-pulta ir išprievartauta vedusi 30 metų moteris. Niekšas į stubą įlindęs per langą į įsėinamąją.

O Tudor City Manor, 133 East 143rd St., taip pat stuboje išprievartauta 17 metų mergina. Piktadariai nesuminti.

Seattle, Wash. — Vakaru Vokietija pirkė už \$60,000, 000 keleivinių reaktivų Boeing Co. lėktuvų.

Naujosios Anglijos Visuomenės Dėmesiui!

Didysis "Laisvės" Piknikas

Rengia Mass. valstijos pažangiosios Lietuvių organizacijos

Ivyks Sekmadienį ir Pirmadienį

Liepos 3-čią ir 4-tą dienomis

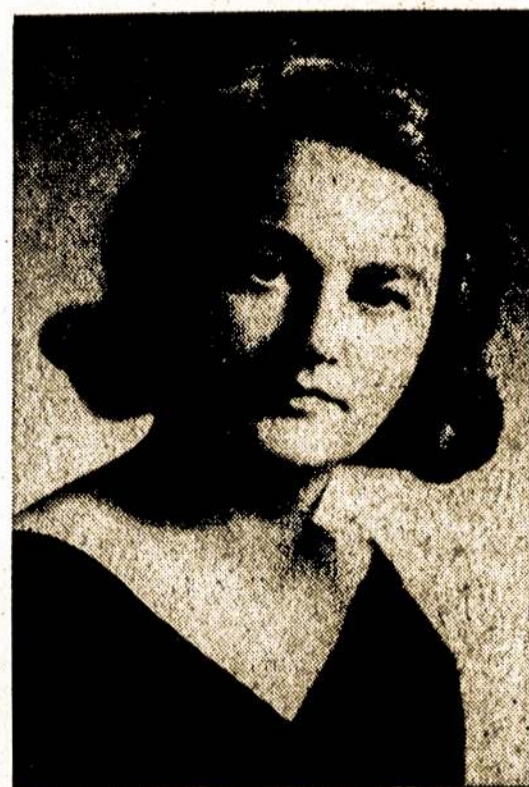
Iš anksto samdykitės busus, pasiruoškite automobilius, prisirengkite dalyvauti šiame piknike, kur turėsite daug malonumo.

Ramova Parke

71 Claremont Ave.

Montello, Mass.

Parkas bus atdaras nuo 11 valandos ryto iki 11 val. vakaro

Irene Janulis

Soprano

Helen Smith-Janulytė

Alto

Abi talentingos dainininkės iš Worcester, Mass. šiame piknike dainuos solus ir duetus.

HARTFORDO LAISVĖS CHORAS

Busu atvyks į pikniką ir jis čia dainuos

"Laisvės" redaktorius Rojus Mizara sakys kalbą

Gros Gera Orkestra nuo 4-tos valandos dieną

SALTŲ IR KARSTŲ GERIMŲ PASIRINKIMAS DIDELIS IR ĮVAIRUS

Bus skanių valgių, prigaminų gerai išsilavinusių gospadinų

Įėjimas bei auka spaudai 50c. Prizai pinigais: 1—\$25, 2—\$15, 3—\$5, ir 4—\$5

Kaip visada, taip ir šiemet šiame piknike bus daug svečių iš tolimų kolonijų. Būkite piknike ir pasimatykite su jais.

Rengėjai